

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

ἐν Κων/πόλει Γρ. 30

ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις » 40

ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ Φρ. 10

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ :

ΚΟΥΡΣΟΥΜ ΧΑΝ, ΑΡΙΘ. 3.

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΩΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ
Λ. ΛΥΜΠΟΥΣΑΚΗΣ

Ἐκαστον φύλλον Γρῶσιον 1

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πέτρου Ζητουσιάτη : Μοναχὸ Μνήμα. (διήγημα)—**Εμπεδοκλέους :** Τηλέμαχος καὶ Πολυκάστη (σορνέτα).—**Λέοντος Τολστόη :** Μία ἐπιστολή, (μεταφ. Ν. Ζαοίφη)—**Χρ. Χριστοβασίλη :** Πέτρος Ζητουσιάτης. (κριτική)—**Γόγολ :** Νύξ τοῦ Μαΐου (διήγημα, συνέχεια, μεταφ. Ν. Καστρινοῦ).—**Βιογραφικαὶ σημειώσεις Καίσαρος Λομπούσο—Ἡρ. Π. Τέχνη καὶ Ἐπιστήμη.—Χαρκλήστ—**Ἀλληλογραφία. *Ἐπιθ. ὄργανα, ποίημα, χαρμυγή.*

ΜΟΝΑΧΟ ΜΝΗΜΑ

(Ἐκ τοῦ πρώτου ἔργου τοῦ ἀληθοσυνήτου Πέτρου Ζητουσιάτη, τὶς **Γραμμές**, ἀποσπόμενον τὸ κατωτέρω διήγημα, τὸ τόσοον σταραζτικόν, ὅσον καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ τοῦ δημιουργοῦ του, ἵνα καὶ οἱ ἀναγνώσται τῶν «Χρονικῶν» σχηματίσουν μικρὰν τινὰ ἰδέαν περὶ τῆς φιλολογικῆς ἐργασίας του. Δυστυχῶς ἕνεκα τοῦ ἐπείγοντος τῆς ἐκδόσεως τοῦ φύλλου, δὲν ἠδυνήθημεν νὰ προσφέρωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας τι ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἔργα του, τὰ ὁποῖα καὶ βαθύτερα καὶ κομψότερα εἶναι).

Οἱ κατάσπρες πεταλοῦδες τοῦ Βορῆα τριγύριζαν μὲ διαβολικὴ ἠσυχία σὺς στράτες καὶ τὰ παραστράτια τοῦ χωριοῦ μου, κ' ἀσήμωναν τὶς σκεπὲς τῶν σπιτιῶν.

Ὁ Παρνασσὸς ἀπέναντί μου μὲ τὸν Ἐλικῶνα στέκονταν περὶφανοὶ γιὰ τὴν ἀσπράδα ποῦ ὁ Βορῆας τοὺς εἶχε χαρίσει. Ὁ κάμπος—ποῦ τὴν μοσχοσκόρπιστη ἀνοιξὴ φαίνεται σὰ γαλιηγεμένη θάλασσα—μὲ τὰ κατάσπρα δέντρα του ἀπλώονταν νεκρωμένος. Μόνο ἡ ἀστείρευτη Ἐρκυνα ἀγχισμένη βοῦνίζε κουραστικὰ στὴ διάβα τῆς.

Τὸ παιγίδι αὐτὸ τῆς φύσης μείχε ρουφίξει ποῦ ἄθελα τὰ μάτια μου ἔπесαν στὸ παράθυρο τοῦ παιδινοῦ μας σπιτιοῦ καὶ εἶδα νὰ στέκεται στανροχεριασμένη καὶ σκεφτικὴ καὶ νὰ βλέπη παραπονεμένη μέσα ἀπὸ τὰ κλεισμένα τσαμόφυλλα τὰ στριφογυροῖσματα πῶκανετὸ χῶνι, μιὰ παλιά μου συντροφισσα τῆς εὐτυχισμένης τῆς ἀληθινομένης παιδιaticῆς ηλικίας μου.

Φώναξα τῆς μητέρας μου καὶ τῆς εἶπα νὰ παραγγείλῃ τῆς Λουίζας νὰ ῥοθῆ νὰ καθίσουμε. Ἐἴταν καλὴ

κοπέλα κ' εὐχαριστοῦμον νὰ κουβεντιάσω μαζί τῆς. Εἶχα καὶ τρία χρόνια νὰ τὴ διῶ, καὶ μοῦ φάνηκε περιόρογο πῶς ἀντὶς νὰ τὴ βοῶ, ὅπως τὴν ἄφησα ροδόκρινη, τὴν ἔβλεπα χλωμὴ καὶ πολὺ σκεφτικὴ.

«Δὲν κάθεται παιδί μου στὴν ἠσυχία σου μοῦπεν ἡ μητέρα μου. Καὶ νὰ τὸ φωνάξουμε «τὸ μοναχὸ μνήμα» δὲ θάρθῃ, γιὰτὶ αὐτὴ ἔχει ἕνα χρόνο τώρα ποῦ θερμαίνεται καὶ καμμιὰ φορὰ ποῦ γυρεῖε λίγο καὶ πρόλει νάβῃ ἔξω νὰ πάρῃ λίγο καθαρὸ ἀέρα, λὲς κ' ὁ κόσμος ἔχει τὴν ἔγνοιά τῆς καὶ θέλει νὰ τὴ βλάψῃ, δὲν πάει πουθενὰ μόνο κάθεται μέσα κλεισμένη χωρὶς νὰ θέλῃ καὶ κανένα στὸ σπῆτι τῆς. Κ' ἀπ' αὐτὲς τὶς ἰδιότητες τῆς ἡ γειτονιά τὴν παρωνόμασε «τὸ μοναχὸ μνήμα.»

Ὅχι, μητέρα μου, ἂν τῆς παραγγείλῃς γιὰ μένα πῶς θέλω νὰ τὴ διῶ θάρθῃ μὲ μεγέλη τῆς χαρὰ, γιὰτὶ ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ ποῦ εἶμαστε, ποτές μας δὲν εἶπαμε λόγο ψυχρό. Θυμοῦμαι μάλιστα τὴ μέρα πῶφνευγα γιὰ τὴν Ἀθήνα μόνο ἡ Λουίζα ἀπ' ὅλες τὶς γειτονοπούλες μας ποῦ πῆγα νὰ χαιρετήσω, μόνο αὐτὴ μ' ἐφίλησε κέκλαψε γιὰτὶ πῆγα νὰ στὰ ξένα. Πὲς τῆς πῶς ἤρθα χθὲς τὸ βράδυ καὶ γιὰ λίγες μέρες, ἂν ὁ καιρὸς καλωσονέφῃ θὰ φύγω, καὶ θέλω νὰ τὴ διῶ.

Ἡ μητέρα μου κοῖνησε τὸ κεφάλι τῆς καὶ μὲ πολὺν δυσαρέσκεια ἔστειλε τὸν ἀδερφό μου νὰ τὴν καλέσῃ.

Τεῖταρο τῆς ὥρας δὲν εἶχε διαβῆ, ποῦ ἡ Λουίζα κουνουλωμένη μὲ τὸ πλεχτὸ μαῦρο σάλι τῆς, ἀνέβαινε τὶς σκάλες τοῦ σπιτιοῦ μου.

«Καλῶς τὸν δέχτηκες τὸν ξενητεμένο» λέει τῆς μητέρας μου ποῦ τὴν πρόσμενε στὴν πόρτα, καὶ μὲ τὸ γλυκὸ τῆς χαμόγελο στὰ ξεβαμμένα χεῖλη τῆς μ' ἔπιασε τὸ χέρι.

«Δὲν τῶξερα πῶς ἤρθες, φίλε μου. Σ' ἔβλεπα ἀπὸ τὸ παράθυρο, ποῦ ὅμως νὰ σὲ γνωρίσω. Ἐσὺ μεγάλωσες, ὠμόρηνες, ἐγὶ ἐς ἄντρος. Ἡ Ἀθήνα πολὺν σὲ σήκωσε ἐνῶ ἐμεῖς δῶ πέρα μαραζόνομε. Μᾶς ἀφίρουν οἱ θεόμας καὶ τὰ βάσανα ;

Τὰ βάσανα, Λουίζα μου, δὲν ἀπολείπουν ἀπὸ τὸν κό-

σμο. "Άλλος έτσι, άλλος άλλωως, τί νά κάνουμε ; "Όσο νά περάσουμε τήν ψεύτικη ζωή, βασανίζομαστε χωρίς καμία απόλαυση. Πές μου, σὺ Λουίζα μου, ποῦ σάφησα φεύγοντας γιὰ τὴν Ἀθήνα, σὰν τὸ τριαντάφυλλο, καὶ σὲ βρήκα ἔτσι μαραμένη, τί κατάλαβες ;

Μοῦλεγεν ἡ μητέρα μου πῶς εἶσαι ὄλο σκεφτική καὶ δὲ βγαίνεις ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι σου. Γιατί νά φέρεσαι κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο καὶ νά βασανίζῃς καὶ τὴ φτωχιά μανοῦλα σου ; Πῶς πέθανεν ὁ πατέρας σου, πρέπει νά πεθάνῃς καὶ σὺ ; Στὸν κόσμον τοῦτον μποροῦμε ν' ἀποφύγουμε τοῦ χάρου τὴ λαβωματιά ; Δὲν ξέρεις πῶς ἡ χαρὰ εἶνε πρόσκαιρη καὶ μόνο μὲ τὴ λύπη εἶμαστε ἀγκαλιασμένοι ;

"Εγὼ ὁ καλότυχος πρόσμενα ν' ἀκούσω πῶς παντρεύτηκες, γιὰ νά χαρῶ, ν' ἀκούσω πῶς μὲ τὸν ἄντρα σου περνᾷς τίς πιὸ εὐτυχισμένες μέρες, ὅχι νᾶρθω νά σεῦρω σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση. "Ας ἀφήσουμε ὁμως αὐτά. Γιὰ θυμῆσον, Λουίζα μου, τὰ μικρά μας χρόνια ; Θυμᾶσαι τ' ἀθῶνα παιχνιδάκια μας, τοὺς ἀνθρώπους ποῦ φιάναμε μὲ τὸ χιόνι, καὶ τίς χιονιές ποῦ ρίχναμε στοῦ μπάρομπα Γιώργη τοῦ μακαροῖτη τὴ φωτιά ; Κι' αὐτὸς ἀπὸ τὸ θυμὸ του γιὰ τὸ σβύναμε τὰ κάρβουνα, πετοῦσε τὰ γυαλιὰ ἀπὸ τὰ μάτια του καὶ φουσκωμένος μὲ τὴ βράκα του μᾶς ἔβαζε στὸ κνημητὸ μὲ τὴν ἀλησμόνητη μαγκούρα στὰ χέρια του, ποῦ διὸ τρεῖς φορὲς μᾶς εἶχε μετρήσει τίς πλάτες μας, ὁ κακόγερος ;

Καὶ μεῖς, Λουίζα μου, ξεκαρδισμένοι ἀπὸ τὰ γέλοια τρέχαμε κατακόκκινοι μέσα στὰ χιόνια σὰν ἐλαφάκια χαρούμενα, ἀδελφωμένα, ἀξέγροιαστα. Πῶς τότε δὲν εἶχε σκοτινιάσει ἀκόμα καὶ γιὰ μᾶς ὁ οὐρανός ; Πῶς πέρασαν ἐκεῖνα τ' ἀλησμόνητα χρόνια ποῦ κρατιώμαστε χέρι μὲ χέρι καὶ τραγουδοῦσαμε πότε τὸν ἐρχομὸ τῆς ἡνοιξιῆς, καὶ πότε τοῦ χειμῶνα ;

"Αχ ! περάσανε φίλε μου, κι' ἀπὸ ἐλαφίτσα ποῦ μὲ φώναζαν τότε τώρα μὲ φωνάζουν οἱ γειτονοποῦλες καὶ οἱ παλιές μου φιληγάδες «τὸ μοναχὸ μνημια».

Κάποια κακὴ προαίσθηση θὰ εἶχε γιὰ μένα κείνη ποῦ μοῦ χάρισε αὐτὸ τὸ ὄνομα. "Εχει ὁμως καὶ τὴν ἱστορία του καὶ θὰ σοῦ τὴν πῶ.

Τὴ χρονιά πῶφυγες γιὰ τὴν Ἀθήνα, δὲν πέρασαν λίγες μέρες ποῦ πήγαμε μὲ τὴ μετέρα μου στὸν Ἀη Μελέτη νά λειτουργήσουμε. Τῶχαμε τάμα. "Όταν γυρίσαμε ἡ μητέρα μου πήγε στὴν ἀδερφή της κέρω ἔμεινα νά σιγυρίσω τὸ σπίτι μὴ ἔρχονταν κανένας. Κυριακὴ μέρα. Ἀφοῦ καλλώπισα τὸ σπίτι στέκομουν στὸ παράθυρο ποῦ βλέπω ἄξαφνα τὸν ξάδερφό μου τὸ Γιάννη νά μπαίνει μέσα ἔξερεις μοῦ λέγει, σοῦ φέρνω κοφέτα καὶ μιὰ εἰδηση ποῦ θὰ χαρῆς. Ἡ φιληγάδα σου ἡ Ἀννὴ παντρεύτηκε χθὲς τὸ βράδυ μὲ τὸν Χατζηλιάκο.

Μὲ τὸν Χατζηλιάκο τοῦ εἶπα ; Τί λές παιδί μου ; Θὰ παρᾶκονες, εἶνε ψέματα. Ναί, ναί, Λουίζα μου, μὲ τὸν Χατζηλιάκο παντρεύτηκε χθὲς τὸ βράδυ. Τὸν στεφάνωσαν ὁ Κιούρας. Ἡ Ἀννὴ μάλιστα σήμερον ποῦ

περνοῦσα ἀπὸ κει μ' ἐφώναξε καὶ μοῦδωκε τὰ κοφέτα νά σοῦ τὰ φέρω καὶ νά σοῦ πῶ μ' ὅλη τὴν καρδιά της, καὶ στὰ δικά σου, Λουίζα μου.

Δὲν εἶπα τίποτε ἢ ἄμοιρη, μόνο πῆρα τὰ κοφέτα καὶ τοὺς εὐχήθηκα μ' ὅλη τὴν ψυχὴ μου νά ζήσουν. Τί τὰ θέλεις ὁμως φίλε μου, ἐγὼ ἀπὸ κείνη τὴν ὥρα σὰ νά μούριζαν θεομὸ στὸ κορμί μου, πῆρα τὸν κατήφορο.

Μὲ τὸν Χατζηλιάκο ἀγαπιώμαστε, καὶ ποτὲ μου δὲ λόγιαζα πῶς τὰ φιλιὰ ποῦ μοῦδινε κρυφὰ κι' ἀπόκρυφα ἀπὸ τὴν Ἀννὴ στὸ σπίτι της, εἶταν φιλιὰ ὀχμᾶς καὶ τὰ λόγια του, τὰ λόγια του τὰ γλυκὰ κλειοῦσαν ὅλη τὴν κακορίζικη ψευτιά τοῦ κόσμου.

"Εγὼ ἡ ἄτυχη τὸν ἀγαποῦσα πολλὴ γιὰ τὸ νόμιζα πῶς τὴν ἀθῶνα καὶ ποικιλὴ ψυχὴ μου ἔχουν ὄλοι. Ποῦ νᾶξερα γὼ πῶς ἐκείνον π' ἀγαποῦσα τόσο πολὺ, ἐκεῖνος ὁ ἄκαρδος ἔσκαβε τὸ λάκκο μου γιὰ νά μὲ ἠάψη ζωντανή.

"Απὸ κείνη τὴν καταραμένη μέρα τῆς ζωῆς μου μ' ἄρχισαν οἱ θέρμες, ἀπὸ κείνη τὴ μέρα συχάθηκα τὸν κόσμον, κι' ἄρχισα νά λυώνω σὰν τὸ κερί. Σὲ λίγο καιρὸ ὕστερα πεθαίνει κι' ὁ πατέρας μου, καὶ ἀπόγεινα ἀπὸ τὴ λύπη μου. "Επειδὴ λοιπὸν τώρα δὲ βγαίνω ἔξω νά καμαρώσω τὸν κόσμον καὶ δὲ θέλω νά διῶ κανένα, μὲ παρωνόμασαν «τὸ μοναχὸ μνημια.»

"Ἡ ἄμοιρη Λουίζα μὲ τὰ μάτια βουρλωμένα, ἔτοιμα νά χύσουν τόσα δάκρυα, ὅσο νερὸ σκορπάει στὸν κάμφο μέσα ἡ ἀστείρευτη Ἐρκυνα, μὲ κρατοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ μοῦλεγε τὰ βάσανά της καὶ τοὺς πόνοους της.

Κι' ὅταν σηκώθηκε νά φύγῃ γιὰ τὴ φώναξεν ἡ μάνα της νά φᾶνε, μὲ τρεμουλιασμένη φωνή καὶ πνιγμένη στὰ δάκρυα μὲ παρεκάλεσεν ἅμα φύγω μὲ τὸ καλὸ στήν ξενιτιά, καὶ δώσει ὁ Θεὸς καὶ ξαναγυρίσω ποτὲ στὸ χωριό, νά μὴ λησμονήσω καὶ δὲν πάω νά διῶ «τὸ μοναχὸ μνημια» σὲ καλλιτέρη θέση...

Σὲ λίγες μέρες ἔφυγα ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ ὕστερα ἀπὸ δυὸ χρόνια ποῦ ξαναπήγα νά πασχάσω, ρώτησα γιὰ τὴ Λουίζα, καὶ μοῦπαν πῶς εἶχε φαρμακωθῆ. Δὲν εἶπα τίποτε στοὺς γονέους μου, μόνο ἔτρεξα στὸ κοιμητήριον, καὶ σὲ μιὰ γωνιά, μακρὰ ἀπὸ τᾶλλα, εἶδα «τὸ μοναχὸ μνημια» νά στέκεται παραπονεμένο. "Ενα λουλουδάκι χλωμὸ μ' ὅλη τὴν ἡνοιξη, εἶχε γιὰ στολίδι.

Κοίταξα τριγύρω μου. Κανένας δὲν εἶταν.

Τότες γονάτισα πάνω στὸ ξέχωρο μὰ πιὸ περήφανο μνημια ἀπὸ τᾶλλα, πότισα μὲ τὰ δάκρυα μου τὸ χλωμασμένο λουλουδί, φίλησα τὸ κίτρινο χῶμα ποῦ σκέπαζε τὴν ἀλησμόνητη καὶ πονοστιέναχη καρδιά τῆς Λουίζας μου, κ' ἔφυγα τρεχάτος.

"Όταν πῆγα στὸ σπίτι μου σιάθηκα πάλιν στὸ παράθυρο μου κέβλεπα ἔξω τίς πεταλοῦδες ποῦ πετοῦσαν χαρωπές μὲ τὰ παρδαλὰ τ' ἀσημόχρυσον φτερά των, τὸν Παρνασσὸ μ' ἄσπρη κορῶνα κάτασπρη στὴν κορφή του καὶ τὸν Ἐλικῶνα μὲ τὴν πράσινη στολή του νά στέκονταν περήφανοι, τὴν Ἐρκυνα μὲ τὸ βουῖσμά της

τὸ κουραστικὸ νά σκορπάῃ τ' ἀρογκύλητα νερά της μέσα στὸν βαμπακοφυτευμένο, τὸν καταπράσινο κάμπο, καὶ μόνο τὴν ποιογέννητη Λουίζα μου μὲ τῶχρὸ πρόσωπό της, τὸ δακρυόλουστο καὶ μὲ τὰ μεγάλα τὰ κατὰμαυρα μάτια νά μοῦ λέγῃ τίς πίκρες της ποῦ τῆς χάρισε μιὰ ψεύτικη ἀγάπη κοσμική, δὲν ἔβλεπα.

Στὸ παράθυρο τοῦ πλαῖνοῦ μου σπιτιοῦ, μὲ τίς χιονισμένες τρίχες τοῦ κεφαλιοῦ της, μὲ τὰ σβυσμένα μάτια της καὶ τὸ πλουμισμένο ἀπὸ ζαρωματιές πρόσωπό της, στέκοταν ἡ μάνα τῆς Λουίζας σταυροχεριασμένη σκεφτικὴ, ἀμίλητη

† Πέτρος Ζητουνιάτης.

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΙ ΣΚΟΠΟΙ

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΚΑΣΤΗ

«τόφρα δὲ Τηλέμαχον λούσεν καλὴ Πολυκάστη»
"Ομήρου "Οδυσσεΐας Γ', 464

I

Ἡ Πολυκάστη, τὸ στερνὸ τοῦ Νέστορος καμάρι, ἔλουζε τὸν Τηλέμαχον ποῦ εἶχανε κρατήσει Στὸ σπητικὸ τους μιὰ βραδεία. Πρὶν νέο δρόμον πάρη, Δὲν ταίριαζε ἀστόλιστο ἔτσι νά τὸν ἀφήσῃ.

Βασιλοπούλα, ζηλευτὴ στὰ νειάτα καὶ στὴ χάρη, ἔπρεπε τέτοιο ξένο των νά λούση καὶ στολίση, Ὅπως ὁ γέρος της γονειὸς εἶχε σ' αὐτὴν ὀρίσει, Γιατί τὰν φίλου βασιλειοῦ μονάρκιβο βλαστάρι.

Κι ὅπως γυμνὸ στὸ πλάγι της ἔβλεπε τὸ κορμί, Πῶλουζε μέσα στοῦ λουτροῦ τὴν ἄχνα τὴ θερμὴ, Κι ἀπ' τὴν ἀντρικεῖα εὐμορφιά στέκονταν θαμπωμένη,

Κάποιοι καινούριοι φτέρωναν στὸ στήθος τὸ παρθένο Πόθοι, καὶ λόγοι ἔρωτος γιὰ τὸν καλὸ της ξένο Τῆς φεύγαν ἀπ' τὴν παιδικὴ κι ἀγνὴ καρδιά βγαλμένοι,

II

«Καλὸ μου βασιλόπουλο, κι ἐγὼ ποῦ στὸ λουτρὸ Σὰν σκλάβο παραστέκομαι κι ὀλόγυμνον μπροστά μου Σὲ βλέπω, κἀτι τι γιὰ σὲ νιοῦθω μέσ' στὴν καρδιά μου Ποῦ μὲ τὰ λόγια νά στὸ πῶ καλὰ δὲν εἴμπορῶ.

Τοῦ ζηλευτοῦ σου τοῦ κορμιοῦ μοῦ πρέπει νά χαρῶ Τὴ λεβεντιά τὴν περισσή. Μέσα στὴν ἀγκαλιά μου Ἄν γύρης, μὲ τὰ λόγια μου καὶ τὰ θερμὰ φιλιὰ μου Παρηγοριές γιὰ σὲ χρυσές, ἀγάπη μου, θὰ βρῶ.

Μοῦ πρέπει. Ξέρε το. Κι ἐγὼ εἶμαι βασιλοπούλα Καὶ τῶν γονειῶν μου ἡ στερνὴ καὶ ἀκριβὴ κοροῦλα, Τοῦ παλατιοῦ μας στολισμὸς κι ἀτίμητο καμάρι.

Κάποια καλὴ καὶ σπλαχνικὴ Μοῖρα θὰ σ' ἔχη φέρει Στὸ σπῆτι τοῦ πατέρα μου. Κι ἂν σὺ δικό μου ταῖρι θέλῃς νά γείνης, τί χρυσὸ θενάμαστε ζεῖ γάρι !»

III

Κι ἐκεῖνος ποῦ στὸ λάλημα τῆς κόρης ἐμεθοῦσε Καὶ μαγεμένος ἄκουε τὰ λόγια τὰ γλυκὰ, Ἐκεῖνα ποῦ αἰσθάνονταν στὰ στήθη, μυστικὰ Νά τὰ φυλάξῃ ἔπρεπε. Γιὰ τοῦτο σιωποῦσε.

Κι αὐτὸς γιὰ τέτοια μιὰ ψυχὴ θερμὰ ἐλαχταροῦσε. Κάποια πρωτοφανέρωτα γι αὐτὸν κι εὐγενικὰ Αἰσθήματα γεννοῦσαν μέσ' στὰ παρθενικὰ Τὰ στήθη του νέα ζωὴ. Μ' ἄλλοῦ ὁ νοῦς πετοῦσε.

"Άλλα συλλογιζούνταν. Τὴ μάνα τὴ θλιμμένη Ποῦ χρόνια βασανίζανε μνηστήρες ὄργισμένοι Ἐν ὅ ἐκείνη πρόσμενε τὸ ταῖρι της νάρθη.

Θυμοῦνταν τὸν πατέρα του, ποῦ πρὶν νά τὸν γνωρίσῃ τὸν ἔχασε, ἀφ' οὗ φυγε, ἴσως νά μὴ γυρίσῃ. Καὶ ὅχι, ὅπως ἤθελεν, εἶχε ἀποκριθῆ.

IV

«Γλυκεῖα καὶ μοσχομύριστη, ἐφύσηξε γιὰ μένα Ὁ ἔρωτας σου ὁ ἀγνός, δροσόλουστη πνοή. Κάποια καινούρια καὶ γιὰ μὲ θενάριζε ζωὴ, Ἄν ἔστεργα στὸν πόθο σου, μονάρκιβη παρθένα.

Τὸ ξέρω. Ἄπ' τὴν ἄγρια καὶ ἄπαντη βοὴ Τῆς μαυρισμένης θάλασσας θενάβρισκα λιμένα Γαλήνης νά ξεκουραστῶ, νά ζω μαζί μὲ σένα. Καινούριες μέρες θάβλεπα ἀνέφελον προῖ.

Μὰ κἀτι ἄλλο μοῦγραφε ἡ ἄκαρδὴ μου μοῖρα, Κι ἀπ' ἄλλους πόθοις ἔρημη, γιὰ τὴν ἀγάπη στείρα Βαρεία χτυπᾷ στὰ στήθια μου ἡ μαύρη μου καρδιά.

Καὶ τρέχω πρὸς τὸ ἄγνωστο. Καὶ κνηγῶ χαμένη Σκιὰ καὶ κάποια ὑπαρξὴ ζητῶ νά βρῶ θαμμένη Σὲ σκοτεινὴ, ἀνάστηρη κι ἀτέλειωτη βραδεία.»

Ἐμπεδοκλῆς.

Ὁ γέρος δὲν σέρνει μόνον τὸ βάρος τῶν ἐτῶν περισσότερον ἀκόμη σύρει τὸ βάρος τῶν θλιβερῶν στιγμῶν.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΤΟΥ Λ. ΤΟΛΤΣΟΝ

Πρό τινος καιροῦ μία Ρωσίσ θρησκόληπτος, ἡ κ. 'Ιέρσωφ, ἀτήθυνε πρὸς τὸν μέγαν Τολστόη ἐπιστολήν, κατακρίνουσα αὐτὸν διὰ τὰς ἀθεϊστικὰς του καὶ ψευδεῖς διδασκαλίαις.

Τὸ ὄφρος τῆς ἐπιστολῆς ἦτο δριμύτατον, ἐν τῷ ἐπιλόγῳ δὲ ἀπειλητικόν.

Εἰς τὴν ἐπιστολήν ταύτην ὁ Τολστόη ἀπῆντησε μετὰ τὴν μεγαλειτέραν ψυχραιμίαν ὡς ἔξης :

Ἀγαπητὴ ἀδελφὴ Μαρία, μὴ ἐκπλήττεσθε διὰ τὴν προσαγόρευσιν ταύτην. Ἀνέγνωσα τὴν ἐπιστολήν σας καὶ ἀνεγνώρισα ἐν τῷ προσώπῳ σας ἀδελφικὴν ψυχὴν παρ' ὅλας τὰς διαφορὰς τῶν ἰδεῶν μας. Μάλιστα, παρὰ τὴν ἀντίθεσιν τῶν πεποιθήσεών μας παρατηρῶ καλῶς, ὅτι ἀμφότεροι τείνομεν πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν. Ἀναμφιβόλως θὰ δυσανεστηθῆτε διὰ τὴν πατρικὴν στοργὴν, τὴν ὁποῖαν τρέφει πρὸς ὑμᾶς εἰς ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον θεωρεῖτε αἰρετικὸν καὶ ἄθεον. Ἐγὼ ἀπεναντίας αἰσθάνομαι μεγίστην εὐχαρίστησιν, ὅταν εὐρίσκω τοὺς ἄλλους, ἔχοντας τὰς αὐτὰς μετ' ἐμὲ ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις. Ὁ θεὸς ὁ ζῶν, ὁ ὁποῖος μᾶς ἐνώνει, ὑπάρχει ἀκόμη, παρὰ τὰ μεσότοιχα, τὰ ὁποῖα ὑψώσαν οἱ ἄνθρωποι, ὅπως ἀποχωρισθῶσιν ἀπὸ ἀλλήλων. Περὶ αὐτοῦ εἶμαι βέβαιος καὶ θὰ σὰς εἶπω ὀλίγας λέξεις.

Τὸ Εὐαγγέλιον δὲν σὰς εἶνε ἄγνωστον. Εἰξεύρετε, βέβαια, τί ἀπῆντησεν ὁ Χριστός, ὅταν οἱ νομοδιδάσκαλοι τὸν ἠρώτησαν ποῖα εἶνε ἡ μεγαλειτέρα ἐντολὴ τοῦ νόμου. Εἰξεύρετε ἐπίσης τί εἶπεν ὁ Χριστός ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ὀλίγον τι πρὸ τοῦ θανάτου του, πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. «Νέαν ἐντολήν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους». Τὸ φαρισαϊκὸν πνεῦμα ἀπεπειράθη καὶ τὴν φορὰν ταύτην νὰ διαστρέψῃ τὴν ἐννοίαν τῶν λόγων τούτων τοῦ Χριστοῦ. Ἐλεγον λοιπὸν οἱ Φαρισαῖοι, ὅτι οἱ λόγοι οὗτοι ἀπέβλεπον μόνον τοὺς ἀποστόλους, πρὸς τοὺς ὁποῖους συνίστα δῆθεν ὁ Χριστὸς «ἀγάτην πρὸς ἀλλήλους». Τοῦτο θὰ ἦτο πιστευτὸν ἂν ὁ Σωτὴρ δὲν ἔλεγε εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλίαν του : «Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς σας». Καὶ τώρα, σεῖς, μία χριστιανή, ἡ ὁποῖα πιστεύει εἰς τὸν Χριστὸν καὶ Θεὸν —τὸν ἀγαθὸν καὶ πολυέλεον— ἔχετε τὸ θράσος νὰ μετὰ γράφατε :» Μάλιστα, Λέων Νικολάεβιτς, ἂν εἶχον τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐξουσίαν θὰ σὰς ἐτυφέκιζον διὰ τὰς ἀθεϊστικὰς σας θεωρίας καὶ θὰ ἔδερον ἀλύπητα τοὺς ἀποστόλους τῶν αἰρετικῶν σας δοξασιῶν». Πῶς δύναμαι νὰ ἐξηγήσω τοῦτο; Ἐγὼ φρονῶ, ὅτι ὁ Κύριος, ὅστις ζῆ εἰς τὴν καρδίαν σας, οὐδέποτε θὰ σὰς ἐπέτρεπε νὰ πράξητε τοιοῦτόν τι. Ἐν τούτοις εἶνε φοβερόν καὶ νὰ ἐκστομισθῶσιν ἀκόμη τοιαῦται φοβεραὶ ἀπειλαί. Μήπως ὁ Χριστὸς μᾶς διέταξε νὰ φονεύομεν; Δὲν μᾶς εἶπεν, ὅτι «ὁ χρώμενος μαχαίρα, μαχαίρα ἀποθανεῖ»; Τὸ δένδρον γνωρίζεται ἐκ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ. Τὸ καλὸν δένδρον δὲν παράγει κακοὺς καρποὺς καὶ

τἀνάπαλιν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ θρησκεία ὀφείλει νὰ ἀδελφοποιήσῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ μὴ ἐμπνῆ εἰς τὰς καρδίας αὐτοῦ μῖσος, ἀποστοργὴν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ κακοῦ. Δυστυχῶς πολλοὶ πιστοὶ ἀπασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν δὲν διακρίνουσι τὴν βᾶσιν τῆς θρησκείας ἐν τῷ χριστιανικῷ νόμῳ. «Ἀγάτη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον». Πολλοὶ μισοῦσι καὶ ἀποστρέφονται ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν πιστεύουν ὅτι καὶ αὐτοὶ πιστεύουσιν τὸ μῖσος ἐμφωλεῦει εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι θεωροῦνται ὁπαδοὶ Ἐκείνου, ὁ ὁποῖος εἶπεν : «Ἐχετε με παραδειγμα, διότι ἡ καρδία μου εἶνε ἡμερος καὶ ἀγαθή».

Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ τελεταὶ δὲν δύνανται νὰ ἀντικαθίστῃσιν τὴν ἀγάτην πρὸς τὸν Θεόν. Ἀπεναντίας μᾶς ἀπομακρύνουν αὐτῆς. Τὸ μόνον μέσον, ὅπως προσεγγίσωμεν πρὸς τὸν Θεὸν εἶνε νὰ ἐκπληρώομεν τὴν θέλησίν του, ἡ ὁποῖα ἀπαιτεῖ νάγαπῶμεν ἀλλήλους. Ὅστις ἐκπληροῖ τὸν θεῖον αὐτοῦ λόγον, προσεγγίζει πρὸς τὸν Θεόν. Κανεὶς ἀκόμη δὲν εἶδε τὸν Θεόν. Ἐν τούτοις ἔχομεν αὐτὸν ἐντός μας, ὅταν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. Αὐτὸς ὁμιλεῖ κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὴν καρδίαν καὶ πρὸς τὴν γεμάτην ἀγάτης ψυχὴν. Διὰ τοῦτο πιστεύω, ὅτι ἡ θρησκεία τῶν δογμάτων καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τελετῶν δὲν εἶνε ἡ ἀληθινὴ θρησκεία. Ἐγὼ πιστεύω εἰς τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἀγάτην.

Ἄν ἡ ἐπιστολή μου αὕτη συντελέσῃ νὰ μεταβάλῃτε γνώμην, σὰς παρακαλῶ ἀπαντήσατέ με μετὰ δύο γραμμὰς. Ἄλλως σχίσσατε αὐτὴν καὶ συγχωρήσατέ με.

ὁ ἀδελφός σας

Λέων Τολστόη.

Υ.Γ. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι σὰς ἐλύπησα μετὰ βαρείας τινὰς φράσεις περὶ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα εἶνε ἰερά διὰ σὰς. Συγχὰ συμβαίνει νὰ μὴ δύναμαι νὰ εἶπω τίποτε χωρὶς νὰ λυπήσω κανένα.

† ΠΕΤΡΟΣ ΖΗΤΟΥΝΙΑΤΗΣ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, Ο ΠΟΙΗΤΗΣ.

Δὲν στέγνωσε ἀκόμη τὸ χῶμα τοῦ ἀλησμόνητου ζωγράφου μας Νικ. Ἀλεκτορίδη καὶ νέος τάφος ἀνοίχτηκε πρὶν λίγες μέρες στὸν περίβολο τοῦ νεκροταφείου τῶν Ἀθηνῶν γιὰ νάμπῃ μέσα ἓνα ἀπὸ τὰ καλύτερα παιδιὰ τῆς Μούσας, ὁ Πέτρος ὁ Ζητουνιατῆς. Ἐφυγεν ἀνεπάντητα ἀπὸ κοντά μας καὶ ὁ ποιητὴς ὁ Πέτρος Ζητουνιατῆς, ὅπως ἐφυγε καὶ ὁ ζωγράφος Νικ. Ἀλεκτορίδης. Πρὶν μὲν μέρη διάβαιναν τοὺς δρόμους τῶν Ἀθηνῶν μετὰ τὸ γλυκὸ μειδίαμα στὰ χεῖλη καὶ τὴν ἄλλη μέρη τραβοῦσαν γιὰ τὴν αἰώνια ἀποδημία, χωρὶς νὰ προφτάσουν νὰ εἰποῦν ἓνα ἔχετε γειὰ στὸν κόσμον, ποῦ τοὺς ἀγαποῦσε, καὶ ἐνδιαφέρονταν γι' αὐτούς, σὲς δυστυχισμένες ὑπάρξεις, ποῦ τοὺς εἶχαν στήριγμα, ποῦ

τοὺς εἶχαν φωμὴ, ζωὴ, τὸ πᾶν ! Ὁ ἓνας ἄφησε ἀτέλειωτο τὸ μεγάλο ζωγραφικὸ του ὄνειρο, τὸν Χαιρετισμὸν πρὸς τὸν ἥλιον καὶ ὁ ἄλλος τὸ μεγάλο ποιητικὸ του ὄνειρο, τὴν Δύκηθό του, γιὰ τὴν ὁποῖαν εἶταν προσωρισμένα ὅλα τ' ἀριστοτεχνήματα τῆς μεστωμένης φαντασίας του. Καὶ τώρα ποῖα χεῖρια, ποῖα φαντασία θὰ ἀποτελειώσῃ τὰ μισοτελειωμένα ἔργα ;

Ὁ Πέτρος ὁ Ζητουνιατῆς, φεύγοντας ἀπὸ τὸν ἐπάνω Κόσμον, ἀφίνει πίσω του κενὸ ἀναπλήρωτο καὶ ὡς ποιητῆς καὶ ὡς οἰκογενειάρχης. Ὡς ποιητῆς ἄφησε τὸ ἔργο του στὴν μέση, ἐρημο καὶ θλιμμένο, καὶ ὡς οἰκογενειάρχης ἀπροστάτευτες μητέρας καὶ τοεῖς ἀδελφές, ποῦ τὸν εἶχαν ὄχι μόνον καμάρι τους, δόξα τους, ἀλλὰ καὶ θεοὺς τους, διότι αὐτὸς τὲς ἐδόξαζε, αὐτὸς τὲς ἐπροστάτευε, αὐτὸς τὲς ἔθροφε, τρέχοντας ἄνω κάτω ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἐλληνικὸν Βασιλεῖον, Τουρκία, Αἴγυπτο, Ρωσία, ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν «Παναθηναίων» σέροντας τὴν ὑπαρξίν του κάτω ἀπὸ τὸ ζυγὸ τῆς Ἀνάγκης, τῆς ἀνάγκης τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀτομικῆς καὶ τῆς οἰκογενειακῆς, διότι δυστυχῶς ἡ μοῖρα τῶν Ἑλλήνων λογίων σήμερὰ εἶνε σκληρὴ, εἶνε ἀχάριστη, εἶνε ἀπαίσια, ἀπειλεῖ μετὰ τὸν θάνατον τῆς πείνας κάθε ψυχῆ, ποῦ ἔχει μέσα της τὸ θεῖο δῶρον τῆς πνευματικῆς δημιουργίας, ἂν δὲν . . . ἐργασθῆ, ἂν δὲν γείνη δούλη της ! . . .

Ἐτσι καὶ ὁ Πέτρος ὁ Ζητουνιατῆς, ἀκολοθῶντας τὴν κοινὴ μοῖρα τῶν Ἑλλήνων λογίων, πέρασε μὲ πολλὴ τυραννισμένη ζωὴ. Μικρὸς-μικρὸς, 18—20 ἐτῶν, ἐφυγε ἀπὸ τὴν Λειβαδιά του, ἀπὸ τὴν στέγη τοῦ πολυτεκενου καὶ ξεπεσμένου οἰκονομικῶς πατέρα του—εἶχε-δὲν-εἶχε τελειώσει γυμνάσιον τότε—καὶ πῆγε εἰς τὴν Ἀθήνα. Μία ταπεινὴ θέσθις εἰς τὴν Γενικὴ Διεύθυνση τῶν Ταχυδρομείων καὶ Τηλεγράφων εἶταν ἡ πρώτη του βιοποριστικὴ ἐργασία καὶ πρῶτό του ἔργο : οἱ «Γραμμῆς» κατὰ τὰ 1894, ἔργο πρωτόλειον, ποῦ ἂν δὲν εἶταν σπουδαῖο αὐτὸ καθ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ φιλολογικῆ καὶ ἐπὶ γλωσσικῆ ἔποψι, εἶχε ὅμως μερικὰ σημεῖα πολὺ φαιενά, ὅτι ἐκεῖνο τὸ ἄγνωστο καὶ ἀπροστάτευτο παιδί τῆς Λειβαδιάς θὰ μπορούσε μὲ μέρη ἀπατήρη τὸ πόδιτον σὲ ἀκροσφάρα τοῦ Παρθασοῦ. Ἀνήσυχον πνεῦμα, τὸ πνεῦμα τοῦ Πέτρον, στενοχωριῶνταν μέσα στὸν ὠκεανὸ τῶν ἐπιστολῶν, τῶν φακέλων καὶ τῶν σάκκων τοῦ Ταχυδρομείου καὶ μὲ μέρη, ἐφωδιασμένος ὁ ποιητὴς μας μ' ἓνα εἰσιτήριον δωρεάν ἀπὸ τὴν Γενικὴ Διεύθυνση πέταξε σὺν ταπεινῷ, σὺν ἔρημῳ, καὶ ἄγνωστο πονηλακί τοῦ ἀγροῦ, εἰς τὴν μεγάλη καὶ παγκόσμιον πρωτεύουσαν τοῦ Πολιτισμοῦ καὶ τῶν Γραμμάτων, τοὺς Παρισίους, γιὰ ν' ἀνταμώσει τὰ μεγάλα πνεύματα τῆς Γαλλίας, νὰ κολλήσῃ ἀπ' αὐτὰ μεγαλοφυῖα, νὰ γείνη καὶ αὐτὸς ἐνδοξος, μέγας, κοσμοξάκουστος ποιητῆς. Ἐναν ἀέροαιον χρόνον ἔμεινε ἐκεῖ. Πῶς ἔμεινε ; Πῶς ζούσε ; Τί ἔτρωγε ; Ποῦ κοιμῶνταν ; Δὲν ἔτρωγε κανένα ! Ὅταν τὸν εἶδαν εἰς τὴν Ἀθήνα, ἐρχόμενον ἀπὸ τοὺς Παρισίους, οἱ ἄτολμοι λόγοι τὸν ἐθαύμαζαν γιὰ τὸν ἠρωτισμὸν του !

Ἐγὼ ὡς τότε δὲν τὸν ἐγνώριζα προσωπικῶς, τὲς «Γραμμῆς» του ὅμως, μικρὴ συλλογὴ διηγημάτων καὶ εἰκόνων, τὲς εἶχα διαβάσει καὶ τὲς εἶχα κρίνει μέσα μου μετὰ κάποια ἀσθηρότητα, νομίζοντας, ὅτι εἶχα νὰ κάνω μετ' ὠριμον ἄντρα. Πρώτη-πρώτη φροῦ τὸν ἐγνώρισα σὸ ἐτήσιο μνημόσυνον τὰ χρόνια, τοῦ διδασκάλου μας Ἀχιλλέως Παράσχου. Ἀνάμεσα σὲς γνωστὲς φυσιογνωμίας λογίων Παλαμᾶ, Πολέμη, Δροσίνη κ.λ., καμμιὰ εἰκοσιπενταετῶν ποιητῶν καὶ ποιητρίσκων, παρετήρησα καὶ ἓνα λεπτό, γελαστό καὶ ὑψηλὸ παιδί, μετ' ἔσθηθι, πυκνὴ καὶ μακριὰ κόμη, ποῦ πῆγαινε δίπλα στὸν Παλαμᾶ. Ρώτησα «ποῦ εἶταν αὐτὸ τὸ ἄγνωστό μου παιδί» καὶ μοῦ εἶπαν, ὅτι εἶταν ὁ Πέτρος ὁ Ζητουνιατῆς. Θυμήθηκα τὲς «Γραμμῆς» του, ποῦ τὲς εἶχα διαβάσει τὸν περασμένον χειμῶνα σὸ Καρπενήσι δίπλα εἰς τὴν χοντροκούτσουρη φωτιά τοῦ πεθερικοῦ μου καὶ αἰσθάνθηκα μὲ λύπη γιὰ τὴν ἀσθηρότητα τῆς κριτικῆς μου, καὶ ἄρχισα ὅλως τὸ ἐναντίον νὰ θαυμάζω ἐκεῖνο τὸ ξανθοκέφαλον καὶ λυγερὸν παιδί γιὰ τὸ πρῶτό του φιλολογικὸ ἔργο. Δὲν πέρασαν πολλὰ λεπτά τῆς ὥρας καὶ εἰς τὴν ἐπιστροφὴ ἀπὸ τὸν ταπεινὸν τάφον τοῦ Παράσχου, ποῦ ἐκεῖνο τὸ πρόσχαρον παιδί, ὁ Πέτρος ὁ Ζητουνιατῆς εἶταν φίλος μου ! Ἐτσι γνωρίζομεστε, ἐμεῖς οἱ ἐργάται τοῦ καλάμου, ἀμέσως-ἀμέσως, καὶ ἀπὸ ἄγνωστοι γενόμεστε φίλοι, ἀδέρφια, ὅταν πρῶτον γνωρίζομεστε.

Ἦστερα ἀπὸ λίγες μέρες ἀνεχώρησα γιὰ τὴν Μόσχα, ὅπου στέλλομεν ἀπὸ τὴν «Ἀκρόπολη» ὡς ἀντιπρόσωπὸς της εἰς τὴν στέγη τοῦ Τσάρου Νικολάου Β'. καὶ ἔχασα τὸ ξανθὸν παιδί, τὸν Πέτρον τὸν Ζητουνιατῆ. Ἐμείνα εἰς τὴν Ρωσίαν 7—8 μῆνες, καὶ ὅταν ἐπέστρεψα εἰς τὴν Ἀθήνα δὲν τὸν ἤυρα. Πῆγα σὸ Καρπενήσι νὰ περῶσα τὰ Χριστούγεννα μετὰ τὴν οἰκογένειάν μου, ἔμεινα ἐκεῖ 1—2 μῆνες, γύρισα εἰς τὴν Ἀθήνα καὶ εἶχα χαμένον τὸν Πέτρον. Τὸν Ἀπρίλην ἄνοιξε ὁ πόλεμος, ἐφυγα γιὰ τὴν Ἄρτα καὶ γύρισα ὑπερὰ ἀπὸ τὴν ἀνακοπή. Μία μέρα—εἶμιον τότε σὸ νοσοκομεῖον ἄρρωστος—δέχτηκα τὴν ἐπίσκεψιν του. Μ' εὐχαρίστησε πολὺ ἡ παρουσία του, καὶ μετὰ ἠῤῥαινε ἡ ὁμιλία του, τὰ αἰσθηματά του, οἱ γνώσεις του, ἡ ἀγάτη του, καὶ ἀπὸ τότε ἐγένετο στενοὶ φίλοι, οἱ νὰ εἶμαστέ δυὸ ἀγαπημένα ἀδέρφια.

Βγαίνοντας ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖον ἐφυγα ἀπὸ τὴν καταπληρωμένη Ἑλλάδα μας, ποῦ τὴν εἶχε κάνει ἐρεῖπον, περιγέλο τῶν ἐθνῶν, ἡ κακοδιοίκησις τῆς βουλευτικοκρατίας. Ἐφυγα μακρὰ γιὰ νὰ μὴ βλέπω τὸ αἷμα, ποῦ ἔτρωγε ἀπὸ τὲς πληγῆς της καὶ νὰ μὴν ἀκούω τὲς οἰμωγῆς της. Πῆγα εἰς ξένα μέρη καὶ γύρισα πάλιν εἰς ἀγαπημένα μου χῶματα. Στὴν Τεργεστή τέλει Νοεμβρίου μ' ἔκλεισε μὲ μὴν μεγάλη τρικυμία. Ἐπληξα, συλλογίζομενος πῶς θὰ περνοῦσα ἐκεῖ μὲ δυὸ ἐβδομάδες ὡς ποῦ νὰ πάψῃ ἡ τρομερὴ θαλασσομανία, ὅταν ἀντικρῶ τὸν ἀγαπημένον μου Πέτρον, τὸν Ζητουνιατῆ.

— Πέτρο!

— Χρήστο!

Καὶ ριχτήκαμε ὁ ἓνας στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἄλλουνοῦ.

Ἐγὼ γύριζα στὴν Ἑλλάδα κί' αὐτὸς ἐφευγε τὴν ἀγαπημένη πατρίδα καὶ πήγαινε πάλι στοὺς Παρισίους γιὰ νὰ γένη μέγας, δοξασιμένος ποιητής, κί' ἄξιος νὰ δέσῃ τὴν ζωὴ του μὲ τὴν κόρη τῶν ὀνείρων του, ποῦ τὴν ἀγαποῦσε μ' ἐκείνη τὴν ἀγγελικὴ ἀγάπη τῶν πρώτων χρόνων. Μοῦ εἶπε τὸν μέγαν καὶ βαρὸν πόνο του, μοῦ ἔδειξε τὰ γραμματά της, ἔκλαψε γιὰ τὸν σκληρὸν ἀποχωρισμὸν...

Περάσαμε 10—12 μέρες στὴν Γερμανίᾳ, σὰν δυὸ σταγόνες νεροῦ, ἀναπνέοντας ὁ ἓνας τὴν ἀναπνοὴ τοῦ ἄλλου, κί' ἅμα ἡμέρωσαν λίγο τὰ κύματα τοῦ Ἀδριατικοῦ, ξεχωριστήκαμε, ἐγὼ μὲν διευθυνόμενος στὴν Ἑλλάδα, ἐκεῖνος δὲ στοὺς Παρισίους, μέσον Ρωμουνίας, ὅπου λοξοδρομοῦσε γιὰ κάποια ὑποστήριξη, ποῦ εἶχε ἀνάγκη.

Στοὺς Παρισίους γνωρίστηκε μὲ τὸν ὁμογενῆ τῆς Ἀλεξάνδρειας, τὸν μακαρίτην Μ. Συναδινό, ὁ ὁποῖος τόσο ἐσυγκινήθηκε ἀπὸ τὰ αἰσθήματα τοῦ φτωχοῦ λογίου μας καὶ ἀπὸ τὸ πεινητικὸ του ἄνθος, ὥστε τοῦ ἔκοψε ἓνα μισθὸν ἀπὸ διακόσια φράγκα τὸν μῆνα, καὶ γιὰ κάμποσον καιρὸ μπόρεσε νὰ ζήσῃ ὁ καμμένος ἀνθρώπων. Ἄλλ' ὁ πόνος τῆς Ἀγάπης δὲν τὸν ἄφινε ἦσυχον. Εἶχε μὴ μὲσα στὴν καρδιά του, ἔγεινε θεοὸ καὶ πότιζε τὴν ὑπάρξή του μὲ τὸ φαρμάκι τοῦ θανάτου. Ἀρρώστησε βαρὺ κί' ἡ γενναιοδορία τοῦ Μαικήρα του ἐφθάσε ὡς τὸ σημεῖον νὰ τὸν στείλῃ τὸν χειμῶνα στὴν Ἀλγερία, ὅπου τὸ κλίμα εἶναι ζωηφόρον γιὰ τὰς ἀδύνατες ὑπόψεις, ποῦ κνηνηαίει ὁ Χάρος. Ἄπ' ἐκεῖ γύρισε στοὺς Παρισίους γλυτωμένος κί' ἄρχισε τὴν συνηθισμένη ζωὴ του. Σ' αὐτὸ τὸ διάστημα ἐπάνω ἔβγαλε τὴν πρώτη του ποιητικὴ συλλογὴ, τ' «Ἀστέρια» ποῦ ἔδειξαν τὸν μέγαν δρόμον, ποῦ θὰ ἔπαιρνε ὁ ποιητὴς μας. Ὅπως τὸ ἀητόπουλο δὲν μπορεῖ τὲς πρώτες μέρες, ποῦ βγῆ ἀπὸ τὴν φωλιά του, νὰ πετάξῃ ψηλά, ἐπάνω στὰ σύννεφα, ποῦ εἶναι τὸ φυσικὸ του, ἔτσι κί' ὁ Ζητουριάτης σ' αὐτὴν τὴν συλλογὴ δείχνει, ὅτι ὁ νεοσὸς τῆς Καλλιόπης εἶπεν προωρισμένος μιά μέρα νὰ πετάξῃ μὲ τὸν Πήγασόν του στὰ σύννεφα. Τέλειος χειριστὴς τοῦ στίχου, μύστις τῶν μέτρων καὶ τῶν ρυθμῶν, καὶ κάτοχος γερός τῆς μουσικῆς, καλλιτεχνικῆς καὶ ζωντανῆς μας γλώσσας, τῆς δημοτικῆς.

Ὁ γλυκὸς κί' ἀλησμόνητος Ζητουριάτης μας ἀπὸ τὰ πρώτα του ποιητικὰ βήματα εἶχε ὡς διδάσκαλον τὸν Παλαμᾶ, ἡ δὲ διαμονὴ του στὴν γαλλικὴ πρωτεύουσα τὸν προσοικεῖωσε πλεῖστον πρὸς τὸ γαλλικὸ πνεῦμα, ὅπου, ἀντὶ τοῦ πρώτου διδασκάλου του, ἀνεκλήρωσε διδάσκαλό του τὸν Ἑλληνα Γάλλον ποιητὴν Γιάννη Μωρέα (Jean Moréas), τὸν ὁποῖον καὶ ἐξακολουθοῦσε, ὡς τὴν τελευταία του προή, ν' ἀγαπᾶ, νὰ σέ-

βεται καὶ νὰ ἐκτιμᾷ καὶ ὡς πνευματικὸν πατέρα του, καὶ ὡς ποιητὴ, καὶ ὡς ἄνθρωπον.

Κατὰ τὰ 1900 (ἂν δὲν μὲ ἀπατᾷ ἡ μνήμη, διότι γράφω πρόχειρα αὐτὲς τὲς γραμμὲς, χωρὶς κανένα βοήθημα) ἐπέστρεψε στὴν Ἀθήνα. Εἶταν πολὺ δύσθυμος κί' ἀλλοιώτικος. Ὁ δυνατὸς ἔρωτας τὸν εἶχε ζαλισμένον καὶ δυσπιστοῦσε πρὸς ὅλους, ὅσοι εἶταν φίλοι τῆς οικογενείας τῆς νέας, διότι οἱ γονεοὶ τῆς ἐναντιόνονταν στὴν πραγματοποίησιν τοῦ σχεδιαζομένου γάμου. Ἄλλὰ μὲ ὅλην τὴν ἀφοσίωσιν τῆς νέας καὶ τὴν θερμὴν ἀνταπόκρισιν στὰ αἰσθήματά του, τὸ συνοικεῖον ἐναντίονε γιὰ πάντα, διότι ὁ γαμπρός δὲν εἶταν πλούσιος, δὲν εἶχε ὑποστατικά, κί' ὁ ἄνθος ἔραστής, ὁ ποιητὴς μας, ἔφυγε μὲ τὴν καρδιά του βαλαντωμένη ἀπὸ ἀπελπισία. *Combien l'âme, est triste, quand elle est triste par l'amour!* (Πόσον θλίβεται ἡ ψυχὴ, ὅταν θλίβεται ἀπὸ ἔρωτα!) Ὑστερα ἀπὸ λίγους μῆνες ἔλαβα γράμμα του. Μοῦ ζητοῦσε συγγνώμην, διότι μὲ ὑπόπτευσε κί' ἐμένα, ὅτι δὲν ἤθελα τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐρωτικοῦ του ὀνείρου, κί' ὕστερα ἀπὸ κάμποσους μῆνες ἀκόμη μοῦ ἔστειλε τὴν δεύτην ποιητικὴ συλλογὴν του, τρίτη συλλογὴ ἔργων του.

Ἡ συλλογὴ αὕτη δείχνει τὴν πρόοδον τοῦ Ζητουριάτη. Μεγάλῃ διαφορᾷ ἀπὸ τὴν πρώτην του, τ' Ἀστέρια, ὡς σ' αὐτὴν. Σ' αὕτην ὁ ποιητὴς ἐνώνεται στὴν πτήσιν καὶ χώνεται βαθυὰ στὴν σκέψιν. Κί' ὡς τεχνίτης ἀκόμη προώδευσε πολὺ. Ἄλλ' ἔχει κάποια σκοτεινάδα, καὶ κάποια σιτυφνάδα στὴν ἔκφρασιν, ποῦ δύσκολα κανεῖς μπαίνει ἀμέσως στὸ νόημα.

Ἄν περάσε πολὺς καιρὸς, ἀφότου ἔβγαλε αὕτην τὴν συλλογὴν, καὶ γύρισε βαρυνόμενος στὴν Ἀθήνα, ἀφίοντας γιὰ πάντα τὴν ἀγαπητὴν του γαλλικὴν πρωτεύουσαν. Εἶχε πεθάνει ὁ Μαικήρας του καὶ δὲν μποροῦσε πλεὶν νὰ ζήσῃ ἐκεῖ! Ἦρθε στὴν Ἀθήνα καὶ βρῆκε τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτά του σὲ ξενὴ ἀγκαλιὰ, παντρεμένη πλεόν καὶ μὲ παιδί. Συναπνῶνται συχνὰ οἱ δύο παλαιοὶ ἐρωτευμένοι στὸν δρόμον, στὰ θέατρα, στὰ συναυλίας, χωρὶς νὰ δείχουν τὸ παραμικρὸν στὸν κόσμον, ὅτι μιὰ φορὰ ἡ καρδιά τους εἶταν ἓνα! Πολλὰ φορὰς ἐρώτησα τὸν δύσμοιρον φίλον μου ἂν τὴν ἀγαπᾷ πλέον καὶ μοῦ ἀπήντησε «ὄχι». Ἀλλὰ χωρὶς ἄλλο μὲ γελοῦσε. Ἄν ἤθελε νὰ φανῆ, ὅτι τὸν ἐπρόδωκε μιὰ γυναῖκα, γιὰ τὴν ὁποῖαν εἶχε πληγωμένη τὴν καρδιά του θανάσιμα κί' ἀγιάτρευτα. Ὑποκρίνονταν τὸν ἀδιάφορον, ἀλλὰ μέσα του ἔκαιγε καμίνι, ποῦ τόσο γλήγορα τοῦ ἔκοψε τὴν ζωὴν.

Ὅταν ἦρθε στὴν Ἀθήνα μῆκε στὸ λεγόμενον παλαιὸ «Ἀστὺ» ποῦ διεύθυνε ὁ Θέμος Ἀννίνος, κί' εἶταν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ τοῦ φύλλου. Τὸ «Ἀστὺ» αὐτὸ μεταβιβάστηκε στὸν βουλευτὴ κ. Ρέπουλη κί' ὕστερα ἀπὸ λίγο ἔπαψε, κί' ὁ Ζητουριάτης ἔμεινε χωρὶς δουλειὰ!!!! Ὑστερα ἀπὸ λίγο ὁμοῦς μῆκε στὰ «Παναθήναια» καὶ πῆρε τὴν ἐξωτερικὴν του ἐργασίαν κί' ἔμεινε ἐκεῖ ὡς

τὸν περαζόμενον Ἰούλιον, ὅτε καὶ παραιτήθηκε, διότι δὲν μποροῦσε νὰ ὑποφέρῃ, διότι εἶταν κουρασμένος, ἐλπίζοντας, ὅτι ὁ εὐτυχισμένος γάμος τῆς ἀδελφῆς του Ἐλένης θὰ μποροῦσε νὰ τοῦ μεταβάλῃ τὰς συνθήκας τῆς στενάζουρας ζωῆς του.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές).

X. Χρηστοβασίλης.

N. B. ΓΟΓΟΛ

ΝΥΞ ΤΟΥ ΜΑΪΟΥ

H

Η ΠΙΝΙΓΜΕΝΗ

Εἰς τοὺς λόγους τούτους δὲν ἠδυνήθη πλέον ὁ Διέβκο νὰ κρατηθῆ. Εἶχεν ὀργισθῆ. Ἐκαμε τρία βήματα πρὸς τὰ ἔμπροσ καὶ ἤγειρε τὴν χεῖρά του, ἔτοιμος νὰ τὴν καταβιάσῃ μὲ ὅλην τὴν δύνανμιν ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ἀγνώστου, ὀδοῦτος, ἂν καὶ ἐφαίνετο ρωμαλέος δὲν ἦτο δυνατὸν παρὰ νὰ κλονισθῆ ἄλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην φῶς τι ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ ὑψηλοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ Διέβκο ἔμεινε ὡς ἀπολιθωθεὶς. Ὁ μετὰ τῆς νεαρῆς κόρης οὐνομιλῶν ἀγνώστος ἦτο ὁ πατὴρ του. Βιαία τις κινήσεις τῆς κεφαλῆς καὶ συριγμῶτες μεταξὺ τῶν ὀδόντων του, ἐξέφρασαν τὴν ἀπορίαν του. Παρέκει ἠκούσθη θόρυβος. Ἡ Γάννα ἔτρεξε ταχέως ἐντὸς τῆς καλύβης, κλείσασα ὀπισθεν τῆς τῆς θύρας.

— Χαῖρε, Γάννα! ἐφώναξε τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰς τῶν νέων, κρυφίως πλησιάσας καὶ θέσας φίλημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ὑψηλοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ὀπισθοδρομήσεν ἐντρομος καὶ μετὰ πηδήματος, αἰσθανθεὶς τοὺς σκληροὺς μύστακας του.

— Χαῖρε, δημοφύλα, ἐφώναξεν ἄλλος, ἀλλ' ἔπεσε μὲ τὸ κεφάλι ἐπὶ τῆς γῆς, σπρωχθεὶς ἀποτόμως.

— Χαῖρε, χαῖρε Γάννα, ἐπίσης ἐφώναξαν νέοι τινὲς κρομασιθέντες εἰς τὸν λαμῶν τοῦ ἀγνώστου.

— Γκρεμισθῆτε ἀπ' ἐδῶ, καταραμένα μαργαρίτα! ἐκραύασεν ὁ προσεστὸς, ἀπαλλασσόμενος καὶ ποδοκτυπῶν αὐτοῦς τί εἶδους Γάννα, σὰς εἶμαι ἐγὼ. Κολλήσετε σὰν μύγες στὸ μέλι. Θὰ σὰς δεῖξω ἐγὼ Γάννα... διαβολόπαιδα!...

— Ὁ προσεστὸς! Ὁ προσεστὸς εἶναι! ἀνεφώνησαν οἱ νέοι καὶ διεσκορπίστησαν.

— Ὅριστε, πατέρας, ἔλεγε ὁ Διέβκο, συνελθὼν ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς του καὶ ἀκολουθῶν διὰ τοῦ βλέμματός, τὸν ἀπερχόμενον καὶ ὑβρίζοντα προσεστῶτα. Νά, τί εἶδους δουλιῆς οκαρώνεις! Ὠραῖα! Ἄπορῶ κί' ἐγὼ τί πάει νὰ πῆ αὐτό. Καὶ πάντα μοῦ κάνει τὸν κομφοὺ σὰν ἀρχίσω νὰ τοῦ λέω γιὰ τὴν ὑπόθεσίν μου. Στάσου, παλιόγερσ, θὰ σὲ μάθω ἐγὼ νὰ γυρίζεις κάτω ἀπ' τὰ παρὰθῦρα τῶν κορτσιῶν. Νὰ μάθῃς πῶς νὰ ξεμαλιξῆς τὰ ξένα κορίτσια. Ἐ! παλληκάρια! ἐδῶ! ἐδῶ! ἐφώνησεν ὁ Διέβκο γεύων διὰ τῆς χειρὸς τοὺς νέους, οἵτινες ἐδρικοκοντο ἐκεῖ συνηθροισμένοι. Ἐλάτε ἐδῶ. Ἐγὼ σὰς παρακινῶσα νὰ πάτε νὰ κοιμηθῆτε, ἀλλὰ τώρα ἄλλαξα γνώμη καὶ εἶμαι ἔτοιμος ὅλη τὴν νύχταν νὰ διασκεδάσω μαζί σας.

— Νὰ χρυσῆ δουλειὰ! εἶπε τις εὐδύωμος νέος, ὅστις ἐλογίζετο ὁ πλέον παραλυμένος τοῦ χωρίου. Ἐγὼ στεναχωροῦμαι σὰν δὲν τὸ κατορθώνουμε νὰ διασκεδάσωμε ὅπως πρόβη καὶ νὰ οκαρώσουμε καὶ δουλιῆς. Ὅλο μοῦ φαίνεται πῶς κἀνὶ λείπει, πῶς ἔχασα τὴν σάτκα μου (1) ἢ τὸ στρώμα, μ' ἓνα λόγο μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν εἶμαι κοζάκος.

— Εἶσθε σύμφωνοι νὰ θυμώσουμε σήμερον στὰ καλά τὸν προσεστὸ;

— Τὸν προσεστὸ;

— Ναι, τὸν προσεστὸ. Τί νομίζεις πῶς εἶναι; Αὐτὸς διευθύνει ἐδῶ, σὰν νὰ εἶναι κανένας γέτμαν. (2) Δὲ φτάνει ποῦ μὰς παίξει ὅπως θέλῃ σὰν σκλάβους, ἀλλὰ πειράζει ἀκόμη καὶ τὰ κορίτσια μας. Ἐγὼ θαρρῶ πῶς δὲν ὑπάρχει στὸ χωριὸν μας ὁμορφὸ κορίτσι, ποῦ δὲν τὸ κνήγησε ὁ προσεστὸς.

— Μάλιστα, σωστά, σωστά! ἐφώνησαν ὁμοφώνως ὄλοι οἱ νέοι.

— Δουλὸν, παιδιά, εἶμαστε σκλάβοι ἐμεῖς. Μήπως δὲν εἶμαστε τῆς ἰδίας καταγωγῆς καὶ ἐκεῖνος; Ἐμεῖς δόξα στὸ Θεὸ εἶμαστε ἐλεύθεροι Κοζάκοι!

— Θὰ τοῦ τὸ δεῖξουμε! ἀνεφώνησαν πάλιν οἱ νέοι. Καὶ τὸ γραμματικὸν δὲν θὰ τὸν ἀφήσουμε!

— Ἄν θὰ τὸν ἀφήσουμε καὶ τὸ γραμματικὸν! Μὰ ἦρθε ἔτσι στὸ νοῦ μου ἓνα τραγουδάκι γιὰ τὸν προσεστὸ. Πάμε νὰ σὰς τὸ μάθω, ἐξηκολούθησεν ὁ Διέβκο, κρούσας τὰς χορδὰς τῆς πανδούρας του.

Ἀκούσατε: ἀλλάξατε τὰ ρούχᾳ σας μὲ ὅτι ἄλλο σὰς τύχη.

— Διασκεδάξε, κοζάκικο κεφάλι! εἶπεν ρωμαλέος τις κοζάκος, κτυπήσας τὸν ἓνα πόδα διὰ τοῦ ἐτέρου καὶ κροτήσας τὰς χεῖρας.

Τὶ Ὠραῖα, τί ἐλευθερία! Σὰν ἀρχίζεις νὰ ζαλιῆσαι θυμῶσαι καὶ θαυμάζεις τὰ παλιὰ τὰ χρόνια. Εὐχαριστεῖται ἡ καρδιά σου, κί' ἡ ψυχὴ σου νομίζει ὅτι εἶναι στὸν παράδεισον Ἐ! παλληκάρια, διασκεδάσετε!... Καὶ τὸ πλῆθος θορυβωδῶς διεχύθη εἰς τὰς ὁδοὺς. Αἱ σεβάσμια γράτσια ἐξυπνήσασαι ἦνοιγον τὰ παρὰθῦρα καὶ ἔκαμον τὸν σταυρὸν των λέγουσαι:

— Ἀκόμη διασκεδάζουν τὰ παλληκάρια!

Τὰ παλληκάρια διασκεδάζουν.

Εἰς μόνος οἰκίσκος ἐφεγγεν ἀκόμη εἰς τὴν ἄκρην τῆς ὁδοῦ. Ἦτο ἡ κατοικία τοῦ προσεστῶτος, ὅστις πρὸ πολλοῦ πλέον εἶχε δεπνήσει καὶ πρὸ πολλοῦ ἀναμφιβόλως θὰ ἐκοιμᾶτο Ἄλλ' εἶχε ξένον τινα, διωλιστήν, ἀπεσταλμένον ὑπὸ τοῦ κτηματίου, ἵνα κατασκευάσῃ ἐν διωλιστήριον. Ὁ κτηματίας οὗτος εἶχε μικρὸν περιφέρειαν γῆς μεταξὺ τῶν κτημάτων τῶν ἐλευθέρων κοζάκων.

Κατὰ τὸ δεῖπνον ὁ ξένος ἐκάθητο εἰς τὴν τιμητικὴν θέσιν. Ἦτο χαμηλὸς καὶ χονδρὸς ἀνθρωπίσκος, μὲ μικροὺς καὶ πάντοτε μειδιώντας ὀφθαλμούς, ἐπὶ τῶν ὁποίων διεζωγραφίζετο ἡ γὰρ καὶ εὐχαρίστητος, μὲ τὴν ὁποίαν ἐκάπνιζε τὴν πίπαν του, κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐξέφραγε καπνὸν καὶ ἀπεροῖπτε διὰ τῶν δακτύλων τὴν τέφραν. Ὁ καπνὸς πικρὸς τὸν περιεκύκλωνεν. Ὡμοιάζε πρὸς μεγάλην καπνοδόχην διωλιστηρίου τινός, ἦτις στενοχωρηθεῖσα εἰς τὴν στέγην τῆς ἐσκέφθη νὰ

(1) Σκοῦφος Κοζάκων.

(2) Ἀρχηγὸς τῶν Κοζάκων.

κάμη ένα περίπατον και ευπρεπώς να παρακαθήση εις την τραπέζαν του προσετώτος.

Υπό την ρηιά του προεξείχον οι μικροί και πυκνοί μύστακές του· αλλά τόσοσ ἀμυδροῦς διεκρίνοντο οι μύστακές του δια τοῦ πυκνοῦ καπνοῦ, ὥστε ἠδύνατό της νὰ ἐκλάβη αὐτοῦς ὡς μικρὸν πορτικόν, τὸν ὁποῖον ὁ διωλιστής συνέλαβε διὰ τῶν ὁδόντων καὶ ἐκράτει ἐν τῷ στόματί του, βλάπτων τοιοντοτρόπως τοὺς γάτους, οἵτινες εἶχον τὸ μονοπώλιον εἰς τὸν σιτοβολῶνα. Ὁ προσετώς, ὡς οἰκοδεσπότης, ἐκάθητο μόνον μετὰ τὸ ὑποκάμισσον καὶ τὸ εὐρύ του σαλβάριον. Καθήμενος εἰς τὴν ἀκρῶν τῆς τραπέζης ἐκάπνιζε πῖπαν εἰς ἀπὸ τοὺς βοηθούς τοῦ κωμάρχου, ἀποτελῶν μέλος τῆς ὑπηρεσίας τοῦ προσετώτος. Ἐκάθητο ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἀνθέντην του μετὰ τὸ ἐπανωφόριόν του.

— Γρηγόρα σκέπτεσθε νὰ κάμειτε τὸ διωλιστήριόν σας· ἠρώτησεν ὁ προσετώς, στραφεὶς πρὸς τὸ μέρος τοῦ διωλιστοῦ καὶ θέσας τὸν σταυρόν του εἰς τὸ στόμα χασμηθεὶς.

— Ἐὰν βοηθήσῃ ὁ Θεὸς, πιθανὸν αὐτὴν τὴν ἄνοιξιν νὰ κατασκευάσω καὶ οἰνόπνευμα.

Εἰς τὰς λέξεις αὐτάς οἱ μικροὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ διωλιστοῦ ἐθάθησαν, ἀντὶ αὐτῶν ἐφάνθησαν ἀκτῖνες μέχρι τῶν ὠτων του, δλόκληρον τὸ σῶμά του ἐταράχθη ἐκ τοῦ γέλωτος καὶ τὰ χεῖλη του ἄφησαν διὰ μίαν στιγμήν τὴν καπνίζουσαν πῖπα.

— Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ! εἶπεν ὁ προσετώς καὶ τὸ πρόσωπόν του ἐξέφρασεν εἰρωνίαν. Τώρα ἀκόμα, δόξα τῷ Θεῷ, δλίγα διωλιστήρια εἶναι κατασκευασμένα. Ἀλλὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον, ποῦ συνῶδενά ἐγὼ τὴν αυτοκράτειραν εἰς τὸ Περεγιασλάβ, ἀκόμη ὁ μακαρίτης ὁ Μπεζμπορόδοξο...

— Ἐ! συμπέθερε, θυμήθηκα πάλι ἐκεῖνον τὸν καιρὸ! Τότε ἀπὸ τὸ Κορμεντσόνγ μέχρι τῶν Ρόμεν δὲν ἐπῆσαν οὔτε δύο διωλιστήρια. Ἐνῶ τώρα... εἶδες τί ἐφῆδρον οἱ καταραμένοι αὐτοὶ Γερμανοί; Γλήγορα, λέγον, θὰ κατασκευάζουν οἰνόπνευμα χωρὶς νὰ καῖνε ξύλα, ὅπως κάνουν ὅλοι οἱ τίμοι Χριστιανοί, ἀλλὰ μετὰ κάποιο διαβολομένον ἀτμόν...

Ὁ διωλιστής λέγων ταῦτα ἐθεώρει σκετικῶς τὴν τραπέζαν καὶ τὰς ἐπ' αὐτῆς τεταμέναις χεῖρας του.

— Πῶς μπορεῖ νὰ γίνῃ μετὰ τὸν ἀτμόν, μὰ τὸ Θεὸ δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω.

— Τί ἀνόητοι, ἤμαρτον Κύριε, ποῦ εἶναι αὐτοὶ οἱ Γερμανοί, ἐγὼ μετὰ τὸ καμισοῦν θὰ τοὺς ἤρξισα τοὺς σκυλογυῖους! Ἀκούσθηκα ποτὲ μετὰ τὸν ἀτμόν νὰ κατασκευάσουν κάτι; Γι' αὐτὸ δὲν μπορεῖς νὰ βάλῃς στὸ στόμα σου οὔτε μὴ κουταλιά σούπα χωρὶς νὰ κάψῃς τὰ χεῖλιά σου...

— Καὶ σὺ, συμπέθερε, ἀπεφάνθη καθισμένη ἐπὶ τῆς χαμηλῆς θεομάστρας, ἥτις ἐχρησίμευε καὶ ἀντὶ καθίσματος καὶ ἔχουσα ἐστιαρωμένους τοὺς πόδας, ἢ γυναικαδέλφη τῶν προσετώτος, ἔλον τὸν καιρὸν ποῦ θὰ κάθεται σὲ μᾶς θὰ εἶσαι χωρὶς τὴ γυναικα;

— Καὶ τί μοῦ χορεύεται ἐμένα ἢ γυναικα; Νὰ ἦτο ἄλλο τίποτε καλῆτερον...

— Μήπως δὲν εἶναι καλὴ ἢ γυναικα; ἠρώτησεν ὁ προσετώς προσηλώσας ἐπ' αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς.

— Καλή! γοιὰ σὰν διάβολος, ἀσχημομούρα, ζαρωμένη σὰν ἄδειο πορτοφόλι.

Καὶ τὸ μικρόν του σῶμα ἐταράχθη πάλιν ὑπὸ τοῦ γέλωτος.

Τὴν στιγμήν ἐκείνην κάποιος ἐψηλάφειε τὴν θύραν

ἐξωθεν, ἥτις ἠνοιχθή καὶ εἰσῆλθε χωρικός τις, χωρὶς νὰ ἀφαιρέσῃ τὸν σκουφόν του.

Διήλθε τὸ κατώφλιον καὶ ἔστη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οἴκου ὡς νὰ ἐσκέπτετο, ἔχον τὸ στόμα ἀνοιχτὸν καὶ παρατηρῶν ἐπὶ τῆς ὀρνφῆς. Ὁ χωρικός οὗτος ἦτο ὁ γνωστός ἡμῖν Καλιένικ.

— Ἐπὶ τέλους ἦρθα σπῖτι μου! ἐμουρμούριζε καὶ ἐκάθησε κάτω πρὸ τῆς θύρας. Δὲν ἐπόσθεξε δὲ διώλον εἰς τοὺς παρόντας. Μωρέ, πῶς μάκρυνε τὸ δρόμο ὁ Σατανᾶς; Πηγαίνεις, πηγαίνεις καὶ δὲν τελειώνει! Σὰ νὰ μοῦσπασε κανεὶς τὰ πόδια. Κοτέβασε ἀπὸ κεὶ τὴν προβατόγοννά μου, γοιὰ, νὰ μοῦ στρώσῃς.

Στὴν σόμπα κοντὰ δὲ θάπτω, μὰ τῷ Θεῷ, δὲ θάπτω, τὰ πόδια μου ποιοῦν! Φέρε τὴν, ἐκεῖ εἶναι πεταμένη· Κοίταξε μόνον νὰ μὴ οἴψῃς κάτω τὴ γλαστρίτσα μετὰ τὸν τοιμημένο καπνὸ. Ἡ ὄχι, μὴ πειράξῃς τίποτα, ἄφησε! Μπορεῖ νὰ εἶσαι μεθυσμένη σήμερα... Ἀφησε μόνον νὰ τὴν πάρω...

Ὁ Καλιένικ ἠγέρθη δλίγον, ἀλλὰ δύναμὶς τις τὸν ἐκράτει ἐπὶ τοῦ θρανίου.

— Δι' αὐτὸ τὸν ἀγαπῶ, εἶπεν ὁ προσετώς, ἥλθε μέσα σὲ ξένο σπῖτι καὶ διατάσσει σὰ νοικοκύρης! Προβόδισάτε τον μετὰ τὸ καλὸ!..

— Ἀφῆσέ τον, συμπέθερε, νὰ ἀναπανθῇ! εἶπεν ὁ διωλιστής, κρατῶν αὐτὸν ἐκ τῆς χειρός. Αὐτὸς εἶναι ὀφέλιμος ἄνθρωπος, ὅσους περισσότερους ἔχομεν τοιοῦτους, τόσοσ καλῆτερον θὰ πάγῃ καὶ τὸ διωλιστήριόν μας...

Βεβαίως ἐκ καλοκαγαθίας δὲν προήρχοντο οἱ λόγοι αὐτοί.

— Μωρέ, ἄμα ἔρθουν τὰ γεράματα!.. ἐπιθύρουν ὁ Καλιένικ, ἐξαπλούμενος, ἀλλὰ ὄχι, ἀφοῦ δὲν εἶμαι μεθυσμένος. Μὰ τῷ Θεῷ, δὲν εἶμαι μεθυσμένος! Γιατὶ νὰ λέω ψέμματα; Εἶμαι εἰσιμος νὰ τὸ πῶ καὶ στὸν ἴδιον προσετώ. Τί μοῦ εἶναι ὁ προσετώ; Νὰ ψοφίσῃ, ὁ σκυλογυῖός! Τόνε φτίνω ἐγὼ. Ποῦ νὰ τὸν περάσουν τὰ μάξια τὸ διάβολο μ' ἕνα μάτι! Γιατὶ περσύνει τοὺς ἀνθρώπους στὴν παγωνιά...

— Ἐ! μῆξε χοῖρος στὸ σπῖτι καὶ ἀπλῶνει τὰ πόδια του στὸ τραπέζι, εἶπεν ὁ προσετώς ὀργίλως ἐργεθεὶς τῆς θέσεώς του. Ἀλλὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην πελώριος λίθος κατακεραματίσας τὸ παράθυρον, ἔπεσε πρὸ τῶν ποδῶν του. Ὁ προσετώς ἔστη.

— Νὰ τὸν εἴξωρα, ἐφώνηξε λαμβάνων τὸν λίθον, ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ ἄξιος κρεμάλας ποῦ ἔσρωρε τὴν πέτρα, νὰ τὸν ἐμάνθανά τότε πῶς τὴ οἶχτην! Λέπρες! ἐξηκολούθησε παρατηρῶν τὸν λίθον διὰ τοῦ λάμποντος ὀφθαλμοῦ του. Νὰ πνιγῇ μ' αὐτὴν τὴν πέτραν, ὁποῖος τὴν ἔσρωρε.

— Στάσου, στάσου! Ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ, εἶπεν ὁ διωλιστής ὠχριάσας. Ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ, καὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, νὰ καταραστῆς μετὰ τέτοια κατὰρα κανένα.

— Νὰ, εὐρέθη ὑπερασπιστής, ποῦ νὰ χαθῇ!..

— Πίστευε, συμπέθερε! Σὺ δὲν εἰξεύρεις τί ἐπαθεν ἢ μακαρίτσα ἢ πεθερά μου;

— Ἡ πεθερά σου;

— Ναι ἢ πεθερά μου. Ἐνα βράδυ, δλίγον ἐνωρίτερον ἀπὸ τὰ ἐκαθήσαμε νὰ διασκεδάσωμεν, ἢ μακαρίτσα ἢ πεθερά μου, ὁ μακαρίτης ὁ πεθερός μου, ὁ ἐργάτης καὶ ἢ ὑπηρετήριά μου καὶ παιδιὰ κεφάλια πέντε.

Ἡ πεθερά μου ἔβαλε δλίγες γαλοῦσες ἀπὸ τὸ μεγάλο

τηγάκι εἰς ἕνα πιάτο γιὰ νὰ μὴ καίουν πολὺ. Μετὰ τὴν ἐργασίαν ὅλοι ἐπεινοῦσαν καὶ δὲν ἤθελαν νὰ περιμένουν νὰ κρυώσουν οἱ γαλοῦσες. Καρφώνοντάς τες σὲ κάτι μακρὰ ξύλινα περούνια ἀρχίσασιν νὰ τρώουμε. Ἐξαφνα μπαίνει ἕνας ἄνθρωπος, τί ἄνθρωπος εἶτανε ὁ Θεὸς τὸ εἴξωρε, παρακαλῶν νὰ τὸν ἀφήσωμε νὰ καθήσῃ στὸ τραπέζι. Γιατὶ νὰ μὴ δώσω νὰ φάγῃ ὁ πτωχός; Τοῦ ἐδώκαμε λοιπὸν καὶ ἐκεῖνον ἕνα ξύλινο περούνη. Ἀλλὰ ὁ ξένος κατέπινε τίς γαλοῦσες, ὅπως ἢ ἀγγελάδα τὸ χορτό. Ἐως οἱ ἄλλοι νὰ φᾶνε μίαν καὶ ἕκαμαν νὰ πάρουν ἄλλη, ὁ πάτος τοῦ πιάτου ἦτο ἄδειος ὁμαλὸς σὰν τὸ πάτωμα τῶν αὐθεντῶν. Ἡ πεθερά μου ἔφερε καὶ ἄλλες νομίζοντας πῶς ὁ ξένος χόρτασε καὶ δὲ θὰ φάγῃ περὶ πολὺ.

Καὶ ὅμως ὁ ξένος μετὰ περισσοτέρας ὀρέξεως ἄρχισε νὰ καθαρίζῃ καὶ τὸ ἄλλο πιάτο.

— Ὡ ποῦ νὰ πνιγῇς μ' αὐτὲς τίς γαλοῦσες, ἐσκέφθη ἢ πεθερά μου πεταμένη.

Ἀφῆνης, ὁ ξένος καταβροχθίζοντας μίαν γαλοῦσαν αἰσθάνθηκε κάτω καὶ ἔπεσε κατὰ γῆς. Τὸν ἐπιάσαμε ἀμέσως ἀλλ' ἢ ψυχὴ του εἶχε φύγει. Πνίγηκε.

— Στὸν τρισκατάρaton ἐκεῖνον λαίμαργον εἶται τοῦ ἐπρεπε! ἐπρόσθεσεν ὁ προσετώς.

— Ναι, ἀλλὰ ἀπὸ κείνον τὸν καιρὸν ἢ πεθερά δὲν ἠσούχαζε ποτέ. Μόλις ἐνύχτωγε καὶ ὁ πεθαμένος ἀνεφαίνετο. Κάθεται στὴν καπνοδόχον ἐπάνω, ὁ τρισκατάρatos καὶ κρατεῖ μὴ γαλοῦσα στὸ στόμα του. Τὴν ἡμέρα εἶναι παντοῦ ἦσυχια, οὔτε φαίνεται, οὔτε ἀκούεται πονθενά, ἀλλὰ μόλις ἀρχίζει νὰ σκοτεινιάξῃ, φαίνεται ἐπὶ τῆς γωνιάς. Κάθισμα πλέον τὴν ἕκαμε τὴν γωνιά ὁ σκυλογυῖός.

— Καὶ πάντα τὴ γαλοῦσκα στὸ στόμα τὴν ἔχει;

— Μάλιστα τὴ γαλοῦσκα τὴν κρατεῖ.

— Θαῦμα, συμπέθερε! Ἐγὼ ἄκουσα κάτω παρόμοιον ἀκόμη γιὰ τὴ μακαρίτσα...

Ἐδῶ ὁ προσετώς ἔστη ὑπὸ τὸ παράθυρον ἠκούσθη θόρυθος καὶ ποδοκροτήματα χορευόντων. Καὶ πῶτον σιγὰ ἠρῶσαν ἀκούμενα αἱ χορδαὶ τῆς παρθούρας, κατόπιν ἠκούσθησαν πολλὰ φωνὰ ψάλλουσαι.

Ἡ παρθούρα αἶρνης ἀντήχησεν ἐντονώτερον καὶ αἱ φωνὰ ἔψαλλον τὸ ἐξῆς ᾄσμα.

Ἀκούστε, παλληκάρια, Τὰ κεφάλια μας εἶναι σάπια Ὁ καμπούρης ὁ προσετώς Ἐχει κεφάλι μναλωμένο... Ἀσπρος καὶ καμπούρης εἶν' ὁ προσετώς μας γέρος σὰ διάβολος καὶ τί παλαβός! ἰδιώτροπος καὶ κομμᾶτι ληνός

Πηγαίνει στὰ κορίτσια μας... Ὁ ζουρλός, ὁ ζουρλός!

μέσα στὶς νέες χώνεται, τίς νέες! Γιὰ σένα εἶν' ὁ τάφος χορταζόμενος, ξύλο στὴ ράχη καὶ σ' αὐτιά ἀλύπητο.

Καὶ τράβηγμα ἀπὸ τὰ μαλλιά, ἀπ' τὰ μαλλιά σου!

— Ὁραῖο τραγοῦδι, συμπέθερε! εἶπεν ὁ διωλιστής κλίνας δλίγον τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν προσετώτα, ὁ ὁποῖος κυριολεκτικῶς ἀπελευθώθη, ἐκπλαγείς διὰ τὴν θρασύτητα τῶν νέων. Ὁραῖον ἐξηκολούθησεν, ἀλλὰ τὸ κακὸ εἶναι ποῦ τραγοῦδούν τὸν προσετώ ὄχι μετὰ κατὰς πρέπει λόγια...

Καὶ ὁ διωλιστής ἔθεσε πάλιν τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς τρα-

πέζης, ἐνῶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ἔλαμψε κάποια γλυκεῖα συγκίνησις. Καὶ ἠτοιμάσθη νὰ ἀκούσῃ καὶ πάλιν, διότι ὁ θόρυθος ὑπὸ τὸ παράθυρον ἐξηκολούθει καὶ φωναὶ μετὰ γέλωτος ἔλεγον: «πάλε, πάλε».

Ὁξυδερκῆς ὀφθαλμὸς θὰ παροηθροὶ τὴν ταραχὴν τοῦ προσετώτος καὶ τὴν ἐκπληξίν. Ἀλλ' ὁ προσετώς δὲν ἦτο ἐξ ἐκείνων οἵτινες προεδίδοντο ἀμέσως.

Ἦτο ὡς ἔμπειρος γάτος, ὅστις ἀφίνει τὸν ἄπειρον πορτικὸν νὰ τρέχῃ περὶ τὴν οὐράν του, ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως ἔχει τὸ σκέδιόν του, πῶς, δηλαδή νὰ τοῦ ἀνακόψῃ τὸν δρόμον πρὸς τὴν φωλεάν του.

Ἐνῶ ἀκόμη ὁ μονόφθαλμος προσετώς εἶχε προσηλωμένον τὸ βλέμμα του πρὸς τὸ παράθυρον, ἢ χεῖρ του ἕκαμε σημεῖον εἰς τὸν βοηθόν του καὶ ἐκράτει τὸ ξύλινον ῥόπτρον τῆς θύρας, αἶφνης αἱ φωναὶ ἀκούονται καὶ πάλιν... Ὁ διωλιστής εἰς τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν προτερημάτων του προσθέσας καὶ τὴν περιέργειαν, ἐπλήρωσε τὴν πῖπαν του καπνὸν καὶ ἐξηλθὲν εἰς τὴν ὁδόν, ἀλλὰ τὰ τρελλόπαιδα εἶχον ἦδη διαλυθῆ.

— Ὁχι, δὲ θὰ μοῦ ξεφύγῃς! ἐκράνησεν ὁ προσετώς, σύρων ἐκ τῆς χειρός ἄνθρωπόν τινα φέροντα προβατὴν μνηωτήν, τῆς ὁποίας τὸ τριχωτὸν ἦτο πρὸς τὰ ἔξω ἐστραμμένον. Ὁ διωλιστής ἔσπευσε νὰ ἴδῃ τὸ πρόσωπον τοῦ ταραξίου τούτου, ἀλλὰ μετὰ φόβου ὀπισθοχώρησε παρατηρήσας μακρὰν γενειάδα καὶ πρόσωπον ἐπιχρισμένον.

— Ὁχι! δὲν θὰ μοῦ ξεγλυστορήσῃς, ἐφώνησεν ὁ προσετώς, ἐξακολουθῶν νὰ σύρῃ κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν προθάλαμον τὸν αἰχμάλωτόν του, ὅστις χωρὶς νὰ φέρῃ τὴν ἐλαχίστην ἀντίστασιν, τὸν ἠκολούθει ἠσούχως, ὡς νὰ μετέβαινε εἰς τὸν οἶκόν του.

— Κάκο, ἄνοιξε τὴ φυλακὴ! διέταξεν ὁ προσετώς εἰς τὸν βοηθόν του, θὰ τὸν οἴψωμεν εἰς τὴν σκοτεινὴν φυλακὴν! Ὑστερα θὰ ξεπνήσωμε τὸ γραμματικόν, θὰ φωνάξωμε τοὺς λοιποὺς βοηθούς μου, θὰ πιάσωμε ὅλους αὐτοὺς τοὺς ταραξίας καὶ θὰ ἀποφασίσωμε σήμερα τί πρέπει νὰ τοὺς κάνωμε.

Ὁ βοηθὸς ἔθεσε τὴν κλειδα ἐντὸς τῆς κρεμαμένης κλειδωνιάς τοῦ προθαλάμου καὶ ἠροῖξε τὴν φυλακὴν. Ἀλλὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ὁ αἰχμάλωτος ἐπωφεληθεὶς ἐκ τοῦ σκότους διέφυγε τῶν χειρῶν τοῦ προσετώτος μετ' ἐκτάκτου ὀρμῆς.

— Ποῦ φεύγεις; ἐξεφώνησεν ὁ προσετώς ἀρπάσας αὐτὸν μετὰ περισσοτέρας δυνάμεως.

— Ἀφῆσέ με, εἰμ' ἐγὼ! ἠκούσθη ψιλὴ φωνή.

— Τοῦ κάκου! φώναξε σὰ διάβολος σὰ θέλεις, ὄχι σὰ γυναικα, ἐμένα δὲ μετὰ γελᾷς! καὶ τὸν ὠδήγησε μετὰ τοσαύτης δυνάμεως ἐντὸς τῆς σκοτεινῆς φυλακῆς, ὥστε ὁ δυστυχῆς αἰχμάλωτος ἐστέναξε βαθέως, πεσὼν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ὁ προσετώς δὲ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ του, διηυθύνθη πρὸς τὸν οἶκον τοῦ γραμματικοῦ, κατόπιν δ' αὐτοῦ ὁ διωλιστής, καπνίζων ὡς ἀτιμώπλοιοι.

(Ἐπεται συνέχεια).

Ν. Καστρινοῦς.

ΓΝΩΜΙΚΑ

Ἐκεῖνος ποῦ πεθαίνει εἴκοσι χρόνον γεννιέται ἄλλην μιά φορὰ γιὰ ἐκείνους ποῦ τὸν ἀγαποῦν.

Αἱ θρησκείαι εἶναι ἀτελεῖς εἰκόνες τῆς ἀληθείας Σπένσερ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
ΚΑΙΣΑΡΟΣ ΔΟΜΠΡΟΖΟ

Τὴν παρελθούσαν εβδομάδα ὁ τηλεγράφος διελάλει ὅπου γῆς ὑπάρχον ἄνθρωποι, τὸν θάνατον τοῦ διασήμου ἐγκληματολόγου καὶ πνευματικοῦ Καίσαρος Δομπρόζο. Μαῦρο πραγματικῶς τὸ ἄγγελμα διὰ τὰ Γράμματα καὶ τὴν Ἐπιστήμην!

Ὁ θάνατός του ἐλύπησε ὅλους τοὺς γνωρίσαντας αὐτόν, εἴτε προσοπικῶς, εἴτε διὰ μέσον τῶν συγγραμμάτων του.

Γεννηθεὶς ἐν Βενετίᾳ τῷ 1836, ἐπεδόθη ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας εἰς τὰ γράμματα καὶ τὴν φιλολογοίαν, ἦν ὑπερηγάτα τότε καὶ διὰ τὴν ὁποίαν προωριζέτο ὑπέκρινε ὁμως τῇ προτιμῇ πολλῶν φίλων καὶ ἰδίως τοῦ διδασκάλου του Μαρτζόλο γὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτήν καὶ γὰ ἀφιερῶθῃ πρὸς τὴν καὶ σώματι εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς Ἱατρικῆς, ἣς ἐπῆρξεν εἰς τὸ μέλλον ἀκάματος ἐργάτης καὶ λειτουργός. Διορισθεὶς τὸ πρῶτον τῷ 1862 καθηγητῆς τῶν Φρενικῶν Νοσημάτων ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Παβίας, ἀνέλαβε κατόπιν, τὴν διεύθυνσιν τοῦ Φρενοκομείου τοῦ Πεζάρου μετ' ὃ ἐγένετο καθηγητῆς τῆς ἱατροδικαστικῆς καὶ ψυχιατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Τουρίνου ἀναγορευθεὶς ἰδρυτῆς καὶ ἡγέτης τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τῆς «ἐξελίξεως τῶν εἰδῶν» θεωρίας τοῦ Λάρβιν Ἀνθρωπολογικῆς σχολῆς, βοηθούμενος εἰς τὰς προσαθείας του ὑπὸ τῶν διασημῶν Ἰταλῶν κοινωνιολόγων Enrico Ferri καὶ Garofalo. Ὁ Δομπρόζο δηλοῦσι στηριζόμενος, ὡς αὐτὸς διατείνεται, ἐπὶ πλείονων τῶν 25,000 παρατηρήσεων, ἀποδεικνύει ὅτι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, δύναται τις γὰ ἀνεύρη, ἀναζητῶν, εἶδος ἀνθρώπου, παρουσιάζοντος ἰδιαίτερον ἀνθρώπινον τύπον, τὸν Ἑγκληματικὸν Ἀνθρώπον (L'homme criminel ὡς αὐτὸς τὸν ἀποκαλεῖ, με ἰδιαίτερους ἀνατομικοὺς χαρακτηριστάς. Με τὸν τίτλον αὐτὸν ἐξέδωκε περισπούδαστον σύγγραμμα μεταφρασθὲν σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς γλώσσας καὶ ἐγένετο ἀφορμὴ γὰ γραφῶσι πλείοστα ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου παρὰ πολλῶν ψυχιάτρων, κοινωνιολόγων, ἱατρῶν καὶ μεγάλων συγγραφέων τῆς ἐποχῆς μας, ὡς ὁ Zola, ὁ Daudet, ὁ Tolstoi, ὁ Dostoevsk y κτλ. ὧν οἱ ὀνομασθέντες πάντες παρεδέχθησαν τὰς θεωρίας τοῦ μεγάλου ἀνδρός.

Ἐχθροὺς πολλοὺς εἶχε ὁ Δομπρόζο, ἰδίως ἐν Γαλίᾳ, εἰς τοῦτο ὄμως ὀλίγον πταίει καὶ ὁ ἀποθανὼν διὰ τὸ δοῦν καὶ ἀμετροεπὲς τοῦ ἔθνους του ἐν ταῖς συζητήσεσι. Καίτοι δὲ ἡ θεωρία τοῦ «ἐγκληματικὸν τύπον» κατεδικάσθη ἐν ταῖς συζητήσεσι ταῖς γενομέναις εἰς τὸ διεθνὲς συνέδριον τῆς ἐγκληματικῆς ἀνθρωπολογίας ἐν Βον-ξέλλαις, αὐτὸς δὲν ἔπαυσε μοχθῶν καὶ ἐργαζόμενος ὑπὲρ αὐτῆς.

Ὁ θάνατος τοῦ Δομπρόζο οὐ μόνον τὴν ἐγκληματικὴν ἀνθρωπολογίαν στερεῖ ἓνα τῶν μεγίστων αὐτῆς ἐργατῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς Πνευματικῶς στερεῖ πολιτικὸν φίλον καὶ τῶν ἀρχῶν αὐτῶν διαπρυσίου κήρυκον καὶ παδοῦ. Πολέμιος αὐτῶν μέχρι πρό ὀλίγων ἐτῶν, ἀποδείξας διὰ συγγραμμάτων τὸ ἀνυπόστατον τῆς μεταρρυθτικῆς αὐτῶν ἐπιστήμης, προσελλήθη τελευταίως εἰς τὰ πολύκροτα πειράματα τῆς Εὐσάσιας Πελλαδίνο ἐν Γενούῃ, Μιλάνῳ καὶ Νεαπόλει καὶ πεισθεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπεκήρυξε, ὡς ἀληθῆς ἐπιστήμων, τὰς πρόφῃν ἀρχάς του καὶ διὰ τῶν ἔργων του «ὁ Πνευματισμός» τὰ «Πέραν τοῦ τάφου» καὶ αἱ σημειώσεις αὐτοῦ πρὸς τὸν ἀρχηγόν τοῦ Πνευματισμοῦ ἐν Γαλίᾳ Ἀλιάν Γκαρδέκ, φαίνεται ἀπισθοστρεφθεὶς τὰς ἀρχάς αὐτῶν, ὡς ἄλλοτε μετὰ φανατισμοῦ εἶχε πολεμήσει.

Ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν ὁμοθησῶν του Ἰουδαίων πολλὰ κατὰ καιροὺς ἔχει γράψῃ καὶ μοχθήσει.

Τὰ κυριώτερα τῶν ἔργα : Ὁ Ἑγκληματίας ἄνθρωπος, εἰς 2 τόμους. Ὁ Μεγαλοφυῆς ἄνθρωπος. Τὸ πολιτικὸν ἐγκλημα καὶ αἱ Ἐπαναστάσεις, εἰς 2 τόμους. Νέαι ἐρευναι τῆς ψυχιατρικῆς καὶ τῆς Ἀνθρωπολογίας. Ἐφαρμογαί τῆς Ἑγκληματικῆς Ἀνθρωπολογίας. Ἡ Ἑγκληματίας Γυνή (ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Ferrero).

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Ὁ Δομπρόζο. Δὲν ἔμεινε κανεὶς βέβαια πὸν γὰ μὴ ἦκουσε τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου ἐγκληματολόγου, τοῦλάχιστον τὰς τελευταίας αἰτᾶς ἡμέρας. Ἐάν δὲ ὅλοι δὲν πολυγνωρίζουν τί ὀφείλει ἡ ἀνθρωπότης εἰς τὸν ἐκλείψαντα σοφόν, εἶναι βέβαιοι καὶ παραγορητικὸν συνάμα ὅτι ἐπληροφόρησαν τοῦλάχιστον τὸν θάνατόν του Ὁ,τι καὶ γὰρ μὲ ποῦν ἔχω τὴν πεποίθησιν ὅτι διὰ τὴν ἐπιτυχίαν κανεὶς τὴν εὐρύτεραν ἐξάπλωσιν τῆς φήμης του, τὸ καλλίτερον μέσον τῆς διαφημίσεως εἶναι ὁ θάνατος. Λοιπὸν ὁ Καίσαρ Δομπρόζο ἀπέθανε. Σὰς παραπέμψω εἰς τὸ εἰδικὸν ἄρθρον, τὸ ὁποῖον δημοσιεύεται εἰς τὸ ἀνά χειρὸς τεύχος.

Ἡ Νίτσα τοῦ κ. Φυτίλη. Εἰς τὸ τεύχος 15-30 Σεπτεμβρίου τῶν «Παναθηναίων» δημοσιεύεται μία πολὺν κολακευτικὴ κριτικὴ διὰ τὸ τελευταῖον ἔργον τοῦ κ. Φυτίλη, τὸ ὁποῖον ὁ κριτικὸς θεωρεῖ ὡς τὸ καλλίτερον ἔργον τοῦ πολυγράφου συγγραφέως. Τί θὰ πῆ, ἐδιάβασε καὶ τὰλλα του.

Ὁ Κομποροβυθούλης. Εἰς τὸ ἴδιον περιοδικὸν γίνεται μυσία τοῦ θριαμβευτικοῦ μαξιλαρώματος, ὀβιως ἠξιώθη τὸ ἀντιθέτῳ ἔργον τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Ν. Σκηρῆς. Αἰωνία του ἡ μνήμη... διὰ τὸν συγγραφέα.

Ὁ Ροστάν. Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ θεάτρου, τὸ παριονὸν δημοσίον περιμένει μετὰ ἀνεπισημοσύνην τὸ νέον δράμα τοῦ συγγραφέως τοῦ Cyrano τὸ ὁποῖον φέρει τίτλον Chantacler. Ἡ κριτικὴ ἀπὸ καιροῦ ἤδη ἀκονίζει τὰ βέλη τῆς, μολοντοῦ τὸ ἔργον προμηνύεται ὡς κατὰ ἔξοχον.

Ἡ Ζωή. Μετὰ τὸ τελευταῖον τεύχος ἔκλεισε ἡ πρώτη ἐξαμηνία τῆς «Ζωῆς» τοῦ φίλου κ. Μελαχρωῦ, μετὰ τὴν «ἐκλεκτικὴν» καὶ «ἀκαταλαβίστικὴν» ὅπως πάντοτε. Κατώρθωσα ἐν τούτοις γὰ κατὰ τὰς τὸν «Μοῦλο» τοῦ φίλου μου Γκούρα τοῦ Ἀλεξίου τοῦ ἐφ' ὃ καὶ συγχαίρω... ἐμαυτὸν.

«Amor vincit». Εἶναι τὸ τελευταῖον μυθιστόρημα τῆς Ἑλένης Βακαρέσκου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ γράφει γαλλιστί.

Jeanne d'Arc. Τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον αὐτὸν ἐκδοθὲν ἔργον τοῦ Anatole France τραβῆ τὸν διάβολόν του μετὰ τὴν κριτικὴν. Ὁ Andrew Lang εἰς τὴν γαλλιστί ἐκδοθείσαν κριτικὴν του διὰ τὸ νέον ἔργον τοῦ συγγραφέως τῆς «Θαῖδος» συμπεραίνει ὅτι ὁχι ἡ Ἀυρηλιστὴν παρθένοσ ἀλλ' ὁ Ἀνατόλ Φράνς φαίνεται γὰ ὑπόκειται εἰς διαρκὴν παραίσθησιν, ἀπὸ τὰς πολλὰς ἀντιφάσεις καὶ τὰς ἱστορικὰς ἀνακριβείας τοῦ βιβλίου.

Ὁ Ἀρης. Ὁ κ. Des Landres διὰ τῆς συγκρίσεως τοῦ φάματος τοῦ σελήνηφωτος πρὸς τὸ τοῦ Ἀρεως ἐξάγει τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἀτμοσφαῖρα τοῦ ἀστεροῦ τούτου περιέχει ἐλευθερον δξυγόνον, τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ νέον ἐπιχειρήματα διὰ τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ὁ πλανήτης αὐτὸς κατοικεῖται.

Ἡ Ἐξέλιξις. Ὁ κ. L. Arnould, καθηγητῆς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ τοῦ Poitiers, ἐξανίσταται κατὰ τῆς καταρχήσεως τοῦ δόγματος τῆς ἐξελίξεως, τὸ ὁποῖον εἰσεχώρησε καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς φιλολογίας. Κατὰ βάθος ἡ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ, λέγει, ἀλλάζει πολὺ ὀλίγον. Τὰ αἰσθήματα ποῦ ἐκδηλοῦνται ἐκαστοτε εἶναι πάντα τὰ ἴδια καὶ τὰ βρώσκει κανεὶς πάντοτε μέσα εἰς τὰς ὥραιας Ἑλληνικὰς ἢ Λατινικὰς φράσεις.

Sarah Orne Jewett. Μάθετε τοῦλάχιστον τὸ ὄνομα τῆς, ἀφοῦ... πέθανε. Ἡ τοῦξέρου ἡ καλλιτέρα μυθιστοριογράφος τῆς Βοστώνης

Ὁ Τύπος ἐν Ἑλβετίᾳ. Εἰς τὸν ἐπίγειον αὐτὸν Παράδεισον ἐκδίδονται 262 ἡμερηεῖδες γερμανικαί, 101 γαλλικαί, 21 ἱταλικαί,

καὶ 3 εἰς τὸ ρομαντικὸν ἰδίωμα. Ἐπίσης ἐκδίδονται 4 φιλοσοφικὰ περιοδικὰ, 40 ὄργανα τοῦ προτεσταντισμοῦ γαλλιστί, καὶ 37 γερμανικὰ, ἀπέναντι 27 ἡμερηεῖδων καθολικῶν, 10 προαγαγανθικῶν, 2 ἱσραηλιτικῶν καὶ 3 ἐλευθεροφρόνων καὶ ἐλευθεροεκτικῶν. Αἱ ἐπίσημοι ἡμερηεῖδες τῆς συμπολιτείας εἶναι 10, αἱ τῶν καντονίων 26, τῶν ὑποδιοικήσεων, τῶν δήμων 50. Ἡ πολιτικὴ καὶ κοινωνικὴ οἰκονομία ἀριθμεῖ 14 ὄργανα, τὸ τομικὸν δίκαιο 24, αἱ ἀσφάλεια 12 κτλ. Ἐάν προσθέσῃ κανεὶς εἰς αὐτὰ τὰ γυναικεῖα φύλλα, τὰ παιδαγωγικά, τὰ φιλολογικά, τὰ ἐπιστημονικά, τὰ καλλιτεχνικά, τὰ τοῦ ἀθλητισμοῦ κτλ. ἔρχομεν 766 περιοδικὰ, ἐξ οἷν συνάγεται ὅτι ἡ Ἑλβετία εἶναι ἡ εὐρωπαϊκὴ χώρα ὅπου ὁ Τύπος εἶναι διαδεδομένος περισσύτερον ἢ ἄλλου.

Γερμανικὴ Φιλολογία. Ἀπὸ μίαν ἔρευναγενομένην ἐν Γερμανίᾳ περὶ τῆς προτιμῆσεως τῶν ἀναγνωστικῶν, ἀπεδείχθη ὅτι τὴν πρῶτην θέσιν κατέχει ὁ Σούδερμαν, κυρίως μετὰ τὸ νέον του ἔργον Das Hofre Lied. Κατόπιν ἔρχεται ὁ G. Hermann μετὰ τὸ Jettchen Gebert, ἔπειτα ἡ Clara Yiebig, ὁ Rodolphe Herzog καὶ ὁ Ἑλβετο-γερμανὸς μυθιστοριογράφος Ernst Zahn.

Τὸ γυναικεῖον ἔνδυμα. Ὁ κ. Téladan ἰσχυρίζεται εἰς τὸν Mercure de France ὅτι ὑφίσταται μία σχέση μετὰ τὸ ἐνδύματος καὶ τῶν ἠθῶν. Σήμερον αἱ γυναῖκες τείνουν εἰς τὸν ἀπορρίπτουν τὸν κορσέ, αἱ δὲ συρρομέ—δουσαι φοροῦν ἓνα εἶδος τὸ ὁποῖον καθιστᾷ τὸ σῶμα... φαρσοειδές, δηλ. σκεπάζει τὰ ὄρια ποῦ χωρίζουν τὸν κορμὸν ἀπὸ τὴν μέση καὶ ἀπὸ τοὺς γλουτοὺς. Ἡ μεταρρυθμιστὴς αὐτὴ ἡ ὁποία προδίδει εἰς τὸ σῶμα εὐκηνυσίαν, χωρὶς ὁ πειρασμὸς γὰρ χάσῃ τὰ μέσα τῆς ἐξασκήσεως τῆς ἐπιτροπῆς του, τείνει πρὸς τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ γυναικεῖον σώματος ἀπὸ τὰ δεσμά του. Ὁ φίλος καὶ συνεργάτης μας κ. Ν. Βασιλειάδης μᾶς τὰ εἶπε μετὰ τὴν χαρακτηριστικὴν του καλλιπέειαν, τὰ ἴδια σχεδόν, τὴν Κυριακὴν εἰς τὸν «Κοραθ» τοῦ Μακροχωρίου καὶ ἐτόνισε μάλιστα ὅτι ὅσον τὸ ἔνδυμα εἶνε ἀπλοῦν τόσο μαρτυρεῖ τὴν ἠθικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐποχῆς του. Καὶ ἔφερε παραδείγματα ἀπὸ τὴν γλυπτικὴν, τὴν ζωγραφικὴν καὶ τὸ θεάτρον. Κατὰ τὸν Téladan ἡ ὁμοιομορφία περιβολῆς τῆς σήμερον ἐμφαίνει τὴν κατάργησιν τῶν κοινωνικῶν προλήψεων καὶ τὴν ἰσοπέδωσιν τῶν διαφορῶν κοινωνικῶν βαθμίδων.

Ἡ ἔννοια τῆς Ἱστορίας. Ἡ ἐπιθεώρησις τῶν Παρισίων δημοσιεύει μίαν περικολπὴν τοῦ προσεχῶς ἐκδομένου ἔργου τοῦ Μᾶξ Νορδάου μετὰ τὸν ἀνωτέρω τίτλον. Ὁ συγγραφεὺς θεωρεῖ τὴν ἱστορίαν ὅπως γράφεται ὄχι ὡς ἐπιστήμην, ἀλλ' ὡς ποίησιν καὶ συμφωνεῖ πρὸς τοῦτο μετὰ τὸν Ἀριστοτέλη, ὁ ὁποῖος θεωρεῖ τὴν ποίησιν ὡς φιλοσοφικώτερον καὶ ὀφελιμώτερον τῆς ἱστορίας. Ὁ Μόμμιοσ, ὁ μέγας ἱστορικὸς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος παραδέχεται ὅτι «ἡ φαντασία εἶναι μήτηρ πάσης ἱστορίας καὶ πάσης ποιήσεως». Καὶ ταῦτα ἐπειδὴ ἡ ἱστορία δὲν ἠμπορεῖ ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν ἀτομικὴν ἀντίληψιν τῶν ἱστοριογράφων ἐάν, λέγει ὁ Νορδάου, ὁ Ἀλκιβιάδης, ὁ Θεμιστοκλῆς, ὁ Μάρκος, ὁ Σόλλας ὁ Ραμπυῆς καὶ ὁ Ψαμμίτιχος ἐδιάβαζαν ὅσα ἐγράφησαν διὰ λογαριασμὸν τῶν δύσκολα θὰ ἀνεύρισκαν τὸ ἄτομον εἰς τὰ ἱστορούμενα πρόσωπα.

Ρωσικὴ φιλολογοίαν. Τὸ παραγωγικὸν πνεῦμα τὸ ὁποῖον ἦτο μέχρι τοῦδε περιορισμένον ἐν Ρωσίᾳ μετὰ τὴν ἀρχὴν primo vivere καὶ ἠναγκασμένον γὰρ ἐργάζεται πρὸς παραγωγήν ἔργων ἀποκλειστικῶς ἀναγκαίων διὰ τὸν ἐθνικὸν βίον, ἀπηλλάγη τέλος ἀπὸ τὰ δεσμά του, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸ νέον φιλολογικὸν εἶδος τὸ ὁποῖον ἀνεφάνη ἀπὸ τινος μετὰ πολλὴν ἐπιτυχίαν, ἐλευθερον ἀπὸ κάθε προλήψιν καὶ κάθε κηδεμονίαν. Ἡ τάσις αὐτὴ παρατηρεῖται πρὸ παντός εἰς τὸ μυθιστόρημα. Ἡ γένεσις τοῦ νεωτερικοῦ τούτου ρεύματος εἶναι ὁ Ἀλέξανδρος Κονραίν.

Ὁ Βαλζάκ. Εἰς τὸ ὄδειον τῶν Παρισίων πρόκειται γὰρ διδασχθῆναι προσεχῶς ἐν ἔργον τοῦ Βαλζάκ, τὸ ὁποῖον δὲν παρεστάθη

ἀκόμη. Ἐχει τίτλον «ἡ σχολὴ τῶν οἰκογενειῶν» χρονολογεῖται ἀπὸ τὸ 1837. Τὸ ἔργον εἶχε μείνῃ ἀνέκδοτον μέχρι τοῦ 1907.

Σαίξπηρ. Ἀνεκαλύφθησαν νέα ἔγγραφα ὀλίγοντα ὀλίγον φῶς ἐπὶ τοῦ ἀγνώστου σχεδὸν βίου τοῦ Σαίξπηρ. Κατὰ τὰ ἔγγραφα ταῦτα πέντε ἔτη μετὰ τὴν εἰσοδὸν του εἰς τὸ θεάτρον ὡς ἠθοποιὸς ἐγένετο ὑποδιευθυντῆς καὶ ἐλάμβανε 600 λίρας στερλίνας τὸ ἔτος πλὴν τῶν συγγραφικῶν του δικαιωμάτων.

Ἡρ. Π.

ΖΩΗΣ ΟΝΕΙΡΑ

Γύρω τριγύρω ἔρημιά κ' ἐμεῖς οἱ δυὸ μονάχα!
Κ' ἓνα βαρὺ μεσημεριοῦ λιποῦρι καφετερό.
Ἀράπης γίγαντας ἐγὼ κ' ἐσὺ τρανὴ Φελλάχα
Εὐπόλυτοι περνούσαμε τὸν ἄμμο τὸν πυρό.

Κάμε καρδιά!—Καὶ σοῦ ἴλεγα ἄπ' ἀνάγια τραγουδάκια,
Νὰ πρόβαλαν οἱ φοινικῆς!—Καὶ σοῦ ἴ δειγμα μακριά,
Σὲ λίγο θε ν' ἀλλάξουμε τὰ πιὸ γλυκὰ φιλάκια.
Μὴν ἀποστᾶς μεσοδρομῖς, καλόβουλη Κυρά...

Καὶ φτάσαμε στῆς ὄσσης τὸ γάργαρο νερό
Κ' ἤπιαμε καὶ μεθύσαμε στ' ἄρχοντικό μας δεῖπνο
Καὶ στήνοντας τριγύρω μας οἱ φοινικῆς χορό,
Σιγὰ μᾶς νανουρίζανε σ' ἓνα γλυκύτατο ὕπνο.

Καὶ ξύπνησα! Μὰ ποῦ γιὰ με νεροῦ σταλαματιά.
Σὰ θειαφοκέρη μ' ἔλυωσε τοῦ ὄνειρου μου ἡ λαχτᾶρα.
Ἐμπρὸς μου ἀπλόνεται ἄγρια καὶ ἀπέραντη ἔρημιά
Καὶ πίσω... μιὰ Σαχάρα

Χαρικλῆς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Παρακαλοῦνται οἱ ἐν τῷ Ἑξωτερικῷ καὶ ταῖς Ἐπαρχίαις κ.κ. συνδρομηταὶ τῶν «Χρονικῶν», ὅσοι ἀκόμη δὲν κατέβαλον τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, γὰρ σπεύσουν γὰ καταβάλλουν αὐτήν.

Αἱ συνδρομαὶ στέλλονται ἢ εἰς ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς ἢ εἰς ὀθωμανικὰ γραμματόσημα.

Παρακαλοῦνται οἱ κ.κ. Συνδρομηταὶ γὰ μᾶς καταστῶσ, γνωστοῦν ἂν τυχὸν δὲν λαμβάνωσι τακτικῶς τὰ «Χρονικὰ».

Κον Χαρικλῆ, Κίον—Προσπαθήσατε γὰρ ἐσπαράξετε ὅτι ἠμπορεῖτε. Γράψετε καὶ λοιποὺς συνδρομητάς. Δεχόμεθα γὰρ γίνῃ ἢ πληρωμὴ τῆς συνδρομῆς κατὰ τὸν τρόπον ποῦ εἴπατε. Σὰς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς φροντίδας σας. Νὰ πείσετε δὲ τοὺς φοβούμενον

μη τὰ «Χρονικά» πάθουν ὅτι ἔπαθον ἄλλα περιοδικά, ὅτι τοιοῦτος φόβος δὲν ὑπάρχει. Ἡ ζῶή τοῦ περιοδικοῦ μας εἶναι μέχρι σήμερον δεκάμησος, τὸ δὲ μέλλον του ἐξηγορήθη, διότι σὰς πληροφροσούμεν εὐχαρίτως ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς ἐκδίδεται ὑπὸ μετοχικῆς εταιρείας, ἀποτελουμένης ἐκ τῶν πλέον διακεκομμένων λογίων τῆς πόλεώς μας. Περιμένομεν ἐπιστολήν σας.

Κον Ἰωσ. Φανάριον.—Χαιρόμεθα διότι συγκαταλέγεσθε μεταξὺ τῶν ἀναγνωστῶν τῶν «Χρονικῶν». Τὰ ποιηματάκια σας ἢ Ἀγάπη καὶ ἢ Ζούλια, δὲν εἶναι τέλεια. Εἶναι φαίνεται, ἀπὸ τὰ πρῶτα τοῦ γράφετε. Αὐτὸ μᾶς κάμει νὰ μὴ τὰ δημοσιεύσωμεν. Καλὸν ὅμως θὰ εἶναι νὰ μὴ βιασθῆτε νὰ δημοσιεύσετε καὶ ἄλλο. Ὁ στίχος θέλει κόπον καὶ χρόνον. Πιστεύομεν ὅτι εἰς τὸ μέλλον καὶ θὰ κάμειτε.

Κον Γ. Φ. Ἐπιβάτας.—Συνδρομὴ σας ἐλήφθη, σὰς εὐχαριστοῦμεν. Ὡς διὰ τὴν παραγγελίαν τῶν Ἀγγλικῶν καὶ Γερμανικῶν βιβλίων θὰ φροντίσωμεν. Δὲν εἶνε ὅμως εὐκόλον. Ἰσως ὑπάρξῃ ἀνάγκη νὰ παραγγελθῶσιν εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκδόσεώς των. Τὰ στελέντα διὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην χρήματα (γο. 30) εἶναι ἀνεπαρκῆ. Σὰς εὐχαριστοῦμεν ἐπίσης διὰ τὰ συγχαρητήρια. Πιστεύομεν ὅτι τὰ «Χρονικά» προϊόντος τοῦ χρόνου θὰ ἀποκτήσουν τὴν ἐκτίμησιν τῶν λογίων.

Κον Μ. Φ. Μέτρας.—Δύο ἐπιστολαὶ σας ἐλήφθησαν. Φύλλα ἐστάλησαν. Ἀλλὰ διατὶ περιμένετε καὶ δὲν μᾶς στέλλετε τὰ ὑποσχεθέντα; Περιμένομεν. Προσεχῶς ταχυδρομικῶς. Φροντίσατε καὶ διὰ τὴν ἐκεῖ διάδοσιν τῶν «Χρονικῶν».

Κον Σ. Κων. Κοζλοῦ.—Ἐλάβομεν τὸ ταχυδρομικόν σας δελτάριον. Σὰς ἀναμένομεν.

Κον Α. Μ. Πέραν.—Εὐκόλια τὰ ὠραία λόγια, ἀλλὰ τὰ ἔργα δύσκολα. Σὶν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει. Πολλὰς Ἀθηνᾶς εἶδομεν κινουμένας, χεῖρας ὅμως πολὺ ὀλίγας. Ἴνα ἓνα ἔργον καὶ μάλιστα διὰν εἶναι τόσον δύσκολον, φθίσῃ εἰς τὸ ἰδεώδες μερικῶν ἰδανιστῶν ἔχει ἀνάγκην πρωτόστως ἀδράς ὑποστηρίξεως. Ἀλλὰ ποῦ βλέπετε τὴν ὑποστήριξιν ταύτην; Εἶναι καὶ αὕτη ἓνα ἄφθαστον ἰδεώδες, μία σκιά, τὴν ὅποιαν ἀδίκως καὶ ἐπὶ ματαιῶν κνηγοῦν οἱ καλοὶ μας λόγοι.

Κον Α. Δ. Πάνορμον.—Δὲν κρίνομεν τὸ διήγημά σας ἄξιον δημοσιεύσεως. Ἡ ὑπόθεσις του καλὴ, ἀλλ' ὁ ἐπιτελεστὴς ἔπρεπε νὰ εἶναι τεχνίτης καὶ τότε θὰ ἐγεννᾶτο ἐν τῶν ὠραιότερων ἑλληνικῶν διηγημάτων. Σεῖς δὲν ἠμποροῦσατε νὰ τὰ καταφέρετε. Ὅλο χάσματα βλέπει κανεὶς καί, μὲ τὸ συμπάθειο, φρικώδη ἀσυνέπαιαν εἰς τοὺς χαρακτῆρας. Φαντάζεσθε πῶς ὁ Γέρω-Βλάσης, ὁ ἥρωας σας συνέβη ἀπὸ ἀπλοῦς χωρικός καὶ ἀμαθής, νὰ μετατραπῇ εἰς φιλόσοφον καὶ μάλιστα μεγάλον, ἐντὸς ἑξ μηνῶν; Γίνεται τοῦτο; Ὅχι, βέβαια. Ἐκτὸς ἐὰν τὸ θεῖον πνεῦμα ἐπεφοίτησεν αἴφνης εἰς αὐτὸν καὶ τὸν παρήλλαξε. Κατόπιν ἡ χωρικὴ καμαριόσα ποῦ περιγράφετε μὲ τόσῃ λεπτομέρειαν, δὲν σὰς ὑπερθυμίζει ὀλίγον τὰ σαλόνια τοῦ Πέραν; Καὶ τὸ ποιηματάκι σας κακογραμμένον. Οἱ στίχοι σας ἄδεται καὶ πεζοί. Σὰς σντιστώμεν νὰ ἀναγνώσκατε καὶ νὰ γράφετε τότε μόνον, διὰν αισθανθῆτε τὰς πρὸς τοῦτο δυνάμεις σας ἀρκετάς.

Κον Ε. Ε. Πέραν.—Θὰ διαβιβάζωμεν τὰ λεχθέντα σας ὅπου δεῖ. Δωδεκάλογον τοῦ Γύφτου, τοῦ Παλαμᾶ πρέπει νὰ παραγγεῖλητε εἰς τὰς Ἀθήνας. Διὰ τοῦτο σὰς παραπέμπομεν εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τοῦ κ. Ἐμμ. Σαρηγιάννη, Γιουκακῆ Καροδίου, ἀριθ. 22.

Εὐτυχῆς ὁ δυνάμενος νὰ λησμονήσῃ ἑαυτὸν. Λησμονεῖ τὸν ἑαυτὸν σου. Ὁ ἐαυτὸς σου εἶναι ὁ μόνος χαλινὸς ὅστις δεσμεύει τὴν ψυχὴν.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ΚΑΙ

ΥΠΑΤΙΑ ΝΟΪΟΥ

ἐννυμφεύθησαν.

Πέρα, τῆ 11 Ὀκτωβρίου.

Αἰωνίως θὰ φωνάζω

Πάντοτε θὰ φωνάζω

Θὰ φωνάζω ὥσπιν θὰ σκάσω

Ἔνας εἶναι ὁ Κοσμᾶς

Ὅλα τῆς μόδας τὰ κολάρια καὶ
αἱ γραβάται τοῦ Κοσμᾶ.Μεγάλῃ Ὀδῶς τοῦ Πέραν παραπλεύρως
τοῦ Λουξεμβούργου.

ΟΛΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑΙΚΗΝ ΑΓΟΡΑΝ. 4

Ρωσικὰ μαθήματα.

Ὁμογενῆς ἀπόφοιτος Ρωσικοῦ γυμνασίου ἀναλαμβάνει μαθήματα καὶ μεταφράσεις ἀπὸ τοῦ Ρωσικῶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν καὶ τὰνάπαιν. Ἀπευθυντέον εἰς τὸ γραφεῖόν μας.

Τὸ ἐξαγωγικὸν γραφεῖον τοῦ κ. ΝΙΚΟΛ. Α. ΣΚΑΛΙΑΡΗ
ἐν Πόλει Σιμετζῆ Ράλλη Χάν ἀρ. 21.
μὲ τηλεγραφικὴν διεύθυνσιν Skaliaris Cen]ple

Ζητεῖ κατ' εὐθείαν ἀναποκοιτὰς ἐξ Ἀνατολῆς δι' ἀγορὰς λαγοδεματῶν, κισρέδων, καὶ ἐν γένει παντὸς εἶδους ἀνατολικῶν προϊόντων δι' ἴδιον λογαριασμὸν καὶ ἐπὶ προμηθείᾳ.

Πρακτορεῖον τοῦ Τύπου

Κιορκετσίδικα-Γαλατᾶ, Κιοιτισὸν Γενὶ χάνι, ἀρ. 1.

Εἰς τὸ ὑπὸ τὴν ἄνω διεύθυνσιν Πρακτορεῖον τῆς Κας Ἀγαθονίκης Χ. Χρυσανθοπούλου πωλοῦνται εἰς φυλλάδια διάφορα μυθιστορήματα, ἐφημερίδες, περιοδικά, κλπ. Ἐν τῷ αὐτῷ Πρακτορεῖῳ ἐγγράφονται συνδρομηταὶ καὶ γίνονται δεκταὶ συνδρομαὶ δι' ὅλας τὰς ἐφημερίδας καὶ τὰ περιοδικὰ τῆς Ἑλλάδος Αἰγύπτου καὶ Τουρκίας.

Ἐνοικιάζονται διαμερίσματα εὐάερα ἐν Κουμπαραζῆ Γιοκουσοῦ appartement Μαρκέτον.

Ἰνυογραφεῖον Ε. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ ΚΑΙ Σας.